

Briuselis, 2013 07 09
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių, kuria keičiamas Reglamentas (EB)
Nr. 2006/2004 bei Direktyva 2011/83/ES ir panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB**

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Bendrosios aplinkybės

Turizmas šiandieninėje Europos ekonomikoje atlieka labai svarbų vaidmenį. Europos turizmo sektoriuje veikia 1,8 mln. bendrovių (daugiausia MVI), kuriose dirba 5,2 proc. visos darbo jėgos, taigi šis sektorius yra svarbi ES ekonomikos augimo varomoji jėga. Bendra Europos kelionių ir turizmo bei su jais susijusiems sektoriams tenkanti ES BVP dalis yra maždaug 10 proc¹.

1990 m. priėmus Direktyvą 90/314/EEB dėl kelionių paketų², Europos keliautojams, įsigyjantiems kelionės paslaugų paketus, į kuriuos paprastai įeina keleivinio transporto ir apgyvendinimo paslaugos, suteikta svarbių teisių. 2002 m. Europos Teisingumo Teismo nutartimi³ išaiškinta, kad sąvoka „iš anksto parengtas turizmo paslaugų derinys“ taip pat apima kelionės paslaugas, kurias klientui išreiškus konkrečius pageidavimus, suderina agentas prieš abiemis šalims pasirašant sutartį.

Direktyva 90/314/EEB užtikrinama, kad vartotojai gautų būtiną informaciją prieš pasirašydami kelionės paslaugų paketo sutartį ir po to. Direktyvoje nustatyta, kad organizatoriai ir (arba) agentai atsako už tinkamą paslaugų suteikimą, net jei tas paslaugas teikia subrangovai, ir reglamentuojami veiksmai pasikeitus kelionės paslaugų paketo sutarčiai. Taip pat užtikrinama, kad keliautojams būtų grąžinamos iš anksto sumokėtos sumos ir kad jie būtų repatrijuoti organizatorių ir (arba) agentūrų nemokumo atveju.

Vis dėlto 1990 m. kelionių rinka buvo gerokai paprastesnė nei šiandien, be to, nebuvo interneto. Nepaisant minėtos ETT nutarties, vis dar neaišku, koku mastu minėta direktyva taikoma nūdienos sąlygomis derinamoms kelionės paslaugoms.

Kaip pabrėžta 1999 m. Komisijos ataskaitoje⁴ dėl Direktyvos įgyvendinimo, teisės aktai, kuriais perkeliama Direktyva, ir toliau gerokai skiriasi – taip yra dėl per menkų derinimo pastangų, valstybėms narėms suteiktos veiksmų laisvės, pavyzdžiui, atsakingos šalies ar šalių atžvilgiu, bei teksto daugiaprasmiškumo.

Atnaujinti Direktyvą 90/314/EEB yra prašiusios teisėkūros institucijos, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas bei Europos vartotojų konsultacinė grupė⁵. Nemažai šio sektoriaus ir vartotojų organizacijų taip pat yra pateikusios prašymų peržiūrėti direktyvą. Direktyvos peržiūros reikmė aiškiai nurodyta ir ES pilietybės ataskaitose⁶, Europos vartotojų darbotvarkėje⁷ ir II bendrosios rinkos akte⁸.

¹ Komisijos komunikatas „Turistų lankomiausias žemynas – Europa. Nauja turizmo politika“, COM(2010) 352 galutinis, 2010 m. birželio 30 d.

² 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyva 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų.

³ „Club-Tour“ byla C-400/00, 2002 m. balandžio 30 d.

⁴ SEK(1999) 1800 galutinis.

⁵ Pavyzdžiui, 2000 m. balandžio 13 d. Vartotojų reikalų tarybos 2255-ojo posėdžio išvados, 2002 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija (2001/2136(INI)), 2011 m. gegužės 11 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė (Oficialusis leidinys C 132) ir 2010 m. balandžio 21 d. ir 2013 m. vasario 8 d. Europos vartotojų konsultacinės grupės nuomonės.

⁶ COM(2010) 603 galutinis ir COM(2013) 269 *final*.

⁷ COM(2012) 225 *final*.

⁸ COM(2012) 573 *final*, II priedas.

1.2. Pasiūlymo pagrindas

1.2.1. Prekybos internetu raida ir oro transporto sektoriaus liberalizavimas

2011 m. internetu naudojosi 73 proc. ES namų ūkių⁹. Beveik du trečdaliai ES piliečių internetu naudojasi bent kartą per savaitę, o daugiau kaip pusė – kiekvieną arba beveik kiekvieną dieną. Kelionės paslaugos yra vienas populiariausių internetu perkamų produktų.

Prekybos internetu raida ir oro transporto sektoriaus liberalizavimas pakeitė vartotojų su kelionių organizavimu susijusius įpročius, o pardavėjai savo ruožtu skirtingais būdais padeda vartotojams (visų pirma internetu) sudaryti konkrečiai jiems pritaikytų kelionės paslaugų derinius. Šios srities pardavėjai – tai kelionių agentūros, kelionių organizatoriai, oro transporto bendrovės, kruizinių laivų bendrovės ir t. t. Daugelyje valstybių narių kyla neaiškumų, ar minėtų pardavėjų parduodami paslaugų deriniai patenka į Direktyvos taikymo sritį ir ar pardavėjai, formuojantys tokius paslaugų rinkinius, atsako už atitinkamų paslaugų suteikimą, visų pirma interneto erdvėje.

Tokia padėtis kelia neaiškumų tiek pardavėjams, tiek vartotojams.

Be to, tai reiškia, kad šiandieniniams rinkos dalyviams, kuriems taikoma Direktyva, galioja nevienodos taisyklės ir jie patiria nevienodų išlaidų, palyginti su dalyviais, kuriems Direktyva netaikoma, arba kurie mano, kad Direktyva jiems netaikoma, net jei jie konkuruoja dėl tų pačių vartotojų.

1.2.2. Nereikalingos atitikties užtikrinimo išlaidos ir tarpvalstybinės prekybos kliūtys

Kai kurios Direktyvos nuostatos, pavyzdžiui, susijusios su informacijos pateikimu kataloguose arba dalykinių kelionių organizavimu, yra pasenusios arba užkrauna bendrovėms nereikalingos naštos.

Dėl teisinio nenuoseklumo, kurį lemia valstybių narių teisės aktų skirtumai, įmonės, pageidaujančios užsiimti tarpvalstybine prekyba, patiria papildomų išlaidų

1.2.3. Neaiškos ir pasenusios taisyklės – žala vartotojams

Dokumente „Consumer Detriment Study in the area of Dynamic Packages“¹⁰ įvertinta kasmet vartotojų patiriama asmeninė žala¹¹, susijusi su kelionės paslaugų rinkiniais ir atsirandanti dėl neaiškos Direktyvos taikymo srities. Atlikus tyrimą nustatyta, kad tokio pobūdžio kelionės paslaugų rinkiniai vartotojams kelia dažnesnių ir didesnių problemų nei Direktyvoje aiškiai reglamentuojami standartiniai paketai.

Tačiau žalos patiria ir tie vartotojai, kurie įsigyja standartinius iš anksto parengtus kelionės paslaugų paketus, nes kai kurios Direktyvos nuostatos (pavyzdžiui, vartotojams nesuteikiama teisė atsisakyti paketo iki išvykimo) yra pasenusios, neaiškos ar palieka galimybę nesilaikyti taisyklių.

1.3. Pasiūlymo tikslai

Vadovaujantis Sutarties 114 straipsniu, bendras peržiūrėtos siūlomos direktyvos tikslas – suderinti taisykles, kuriomis reglamentuojami kelionės paslaugų paketai ir kiti kelionės paslaugų deriniai, ir taip pagerinti vidaus rinkos veikimą ir užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą.

⁹ Eurostatas, „Data in focus“, 66/2011.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf.

¹¹ Vartotojų patiriama žala – neigiamas poveikis pavieniams vartotojams, lyginant su tam tikrais rodikliais, pavyzdžiui, pagrįstais lūkesčiais. Daugiausia dėmesio skiriama neigiamos patirties įgijusių vartotojų *ex post* pasekmėms, be kita ko, turtinei ir neturtinei žalai, įskaitant prarastą laiką.

Pasiūlymu siekiama sudaryti vienodas sąlygas visoms įmonėms, pašalinti teises tarpvalstybinės prekybos kliūtis ir sumažinti įmonių patiriamas atitikties užtikrinimo išlaidas.

Išaiškinant, kokie kelionės paslaugų deriniai reglamentuojami dabartinėmis ES kelionės paslaugų paketų taisyklėmis ir pakeičiant neaiškias bei pasenusias nuostatas, taip pat siekiama užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą ir sumažinti vartotojams daromą žalą. Joje pateikiamos privalomos keliautojų apsaugos taisyklės, nuo kurių valstybės narės ar pardavėjai negali nukrypti, jei tai darytų žalos vartotojams.

1.4. Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Per pastarąjį dešimtmetį Komisija išsamiai peržiūrėjo su vartotojais susijusius teisės aktus; dėl to, be kita ko, buvo priimtos Direktyva 2008/122/EB dėl pakaitinio naudojimosi turtu ir Direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių. Tuo pačiu tikslu peržiūrėta ir Direktyva 90/314/EEB.

Šiuo pasiūlymu papildomi dabartiniai ES teisės aktai, visų pirma Direktyva dėl nesąžiningų sutarčių sąlygų (93/13/EEB), Direktyva dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos (2005/29/EB), Direktyva dėl vartotojų teisių (2011/83/ES), reglamentai ((EB) Nr. 2004/261, (EB) Nr. 1371/2007, (EB) Nr. 1177/2010 ir (EB) Nr. 181/2011), kuriais reglamentuojamos keleivių teisės, Direktyva 2000/31/EB dėl elektroninės prekybos ir Direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje.

Be to, pasiūlymas papildo Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) ir Reglamentą Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Briuselis I).

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

2.1. Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

2008 m., surengusi viešas konsultacijas 2007 m. darbinio dokumento klausimais, Komisija sulaukė daugiau nei 80 atsakymų, kuriuos pateikė verslo atstovai, vartotojų organizacijos, teisininkai, mokslininkai ir 14 valstybių narių. 2009 m. sausio mėn. Komisija 17 ES šalių surengusi interviu su 500 atrinktų vartotojų atliko Žalos vartotojams tyrimą.

2009 m. spalio mėn. surengtos antros viešos konsultacijos: internete paskelbti penki klausimynai, skirti vartotojams, vartotojų organizacijoms, įmonėms, sektoriaus asociacijoms ir valstybėms narėms bei jų valdžios institucijoms. Direktyvos peržiūrai pritarė 89 proc. valdžios institucijų, 70 proc. verslo asociacijų, 64 proc. įmonių ir 96 proc. vartotojų organizacijų.

2009 m. spalio 27 d. surengtame valstybėms narėms skirtame praktiniame seminare aptartos konkrečios problemos ir politinės galimybės. Europos vartotojų konsultacinės grupės pogrupsis savo nuomonę priėmė 2010 m. balandžio 21 d.

2010 m. balandžio 22 d. suinteresuotųjų šalių seminare aptartas nustatytų politikos galimybių poveikis. Nuo 2009 m. rugsėjo mėn. iki 2010 m. spalio mėn. įvyko daugiau kaip 15 interviu su svarbiausiais sektoriaus atstovais.

2012 m. kovo mėn. Komisija užsakė atlikti tyrimą, kuriuo siekta įvertinti Organizuotų turistinių kelionių ženklo iniciatyvą ir vadinamuosius nestandartinius paketus įsigyjančių vartotojų elgseną. 2012 m. birželio mėn. Komisija surengė praktinį seminarą valstybėms narėms ir suinteresuotųjų šalių konferenciją, kur buvo aptartas tolesnis Direktyvos peržiūros

procesas. 2013 m. vasario 8 d. Europos vartotojų konsultacinė grupė dar kartą paprašė peržiūrėti Direktyvą.

2.2. Poveikio vertinimas

Vertinant poveikį analizuotos aštuonios politikos galimybės ir tam tikri jų variantai.

1 galimybė – *status quo* išlaikymas, t. y. Direktyva lieka tokia, kokia yra.

2 galimybė – gairės, t. y. Direktyva lieka tokia, kokia yra, taip pat parengiamos gairės, be kita ko, vadovaujantis ETT nutartimi, išaiškinama taikymo sritis ir atsakomybė.

3 galimybė – Kelionės paslaugų paketo ženklas ir (arba) reikalavimas, kad pardavėjai, parduodantys kelionės paslaugų rinkinius, nurodytų, kad tos paslaugos nesudaro paketo (papildomos galimybės).

A variantas – sukuriamas Kelionės paslaugų paketo ženklas – privalomas logotipas, kuriuo žymimi vartotojų įsigijami paketai.

B variantas – pardavėjams, siūlantiesiems kelionės paslaugų rinkinius, kurie nėra laikomi paketais, nustatoma prievolė išaiškinti vartotojams, kad jie perka ne paslaugų paketą, o rinkinį.

4 galimybė – Direktyva panaikinama, sektoriaus savireguliacija

5 galimybė – Direktyva atnaujinama į jos taikymo sritį įtraukiant vieno pardavėjo kelionės paslaugų paketus.

Pagal šią galimybę Direktyva būtų persvarstyta, tačiau jos struktūra liktų tokia pati, tik jos taikymo sritis būtų patikslinta, nes būtų aiškiai įtraukti vieno pardavėjo kelionės paslaugų paketai ir būtų peržiūrėtos kelios kitos nuostatos. Peržiūrėta direktyva būtų taikoma kelionės paslaugoms, kurios suteikiamos per tą pačią kelionę ar atostogas ir įsigijamos vienoje interneto svetainėje ar vienoje kelionių agentūroje.

6 galimybė – laipsniškas požiūris: Direktyva atnaujinama į jos taikymo sritį įtraukiant tiek vieno, tiek kelių pardavėjų kelionės paslaugų paketus, o kelių pardavėjų kelionės paslaugų rinkinių atveju nustatoma ne tokia griežta tvarka.

Ši galimybė iš esmės atitinka 5 galimybę, tačiau šiuo atveju Direktyvos taikymo sritis palaipsniui išplečiama taip, kad apimtų:

- kelių pardavėjų *paketus*, t. y. skirtingų pardavėjų siūlomus kelionės paslaugų derinius, turinčius tam tikrų su paketais siejamų ypatumų, kurių atveju būtų taikoma tokia pati tvarka kaip ir kitiems paketams (įskaitant visapusišką atsakomybę už tinkamą sutarties sąlygų vykdymą ir prievolę užtikrinti apsaugą nemokumo atveju),

- kelių pardavėjų *kelionės paslaugų rinkinius*, t. y. kelionės paslaugų rinkinius, neturinčius tipinių su paketais siejamų ypatumų ir dėl to vartotojus paprastai klaidinančius mažiau. Jų atveju būtų taikoma ne tokia griežta tvarka: apsauga nemokumo atveju ir prievolė aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kad už tinkamą paslaugų suteikimą pavieniui atsako kiekvienas atskiras paslaugų teikėjas.

7 galimybė – Direktyva atnaujinama į jos taikymo sritį įtraukiant tiek vieno, tiek kelių pardavėjų kelionės paslaugų rinkinius

Ši galimybė apima 5 ir 6 galimybes, o kelių pardavėjų kelionės paslaugų rinkiniams taikomos tokios pačios nuostatos kaip ir kelionės paslaugų paketams.

8 galimybė – Kelionių direktyva

Ši galimybė apima 7 galimybę drauge išplečiant taikymo sritį, kad būtų įtrauktos pavienės kelionės paslaugos (pavyzdžiui, automobilio nuoma, apgyvendinimas, skrydžiai), visoms kelionės paslaugoms, nepriklausomai nuo to, ar jos yra paketo dalis ar ne, taikant iš esmės tas pačias taisykles.

Įvertinus poveikį padaryta išvada, kad nustatytas problemas tinkamiausia būtų spręsti pasirinkus 6 galimybę. Taigi pasiūlymas grindžiamas būtent 6 galimybe.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Siūlomų veiksmų santrauka

Siūlomoje direktyvoje bus išaiškinta ir modernizuota keliautojų apsaugos aprėptis tais atvejais, kai įsigyjami tos pačios kelionės ar atostogų paslaugų rinkiniai, išplečiant direktyvos taikymo sritį, kad būtų įtraukti įvairių formų internetu įsigyjami kelionės paslaugų paketai ir rinkiniai.

Pasiūlymu užtikrinama, kad keliautojai būtų geriau informuoti apie įsigyjamas paslaugas ir kad jiems būtų aiškiau, kokių priemonių imtis, jei ne viskas vyksta, kaip numatyta.

Mažinant teisinį nenuoseklumą ir didinant apsaugos nemokumo atveju tarpusavio pripažinimą, pasiūlymu taip pat bus šalinamos tarpvalstybinės prekybos kliūtys ir mažinamos atitikties užtikrinimo išlaidos tarpvalstybine prekyba pageidaujantiems užsiimti pardavėjams ir visiems kelionių rinkos dalyviams užtikrinamos vienodos sąlygos.

3.2. Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsniu.

Jame nustatytos iš esmės vienodos taisyklės, kuriomis reglamentuojami Sąjungos kelionės paslaugų paketai ir rinkiniai, o pardavėjams ir keliautojams suteikiama aiškumo, kokios yra jų teisės ir prievolės nepriklausomai nuo sutarčiai taikomų nacionalinių teisės aktų nuostatų, ir taip išvengiama nereikalingų išlaidų, susijusių su tarpvalstybiniais sandoriais, o vartotojams suteikiama daugiau galimybių rinktis.

Vadovaujantis SESV 114 straipsnio 3 dalimi, pasiūlymu užtikrinama aukšto lygio vartotojų apsauga, nes, palyginti su Direktyva 90/314/EEB, vartotojų apsaugos lygis išliks toks pats arba padidės.

3.3. Subsidiarumo principas

Šis pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties (ESS) 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą.

Tikslo – pagerinti vidaus rinkos veikimą šalinant valstybių narių teisės aktų skirtumus ir suteikti vartotojams daugiau galimybių naudotis kitų valstybių narių subjektų teikiamomis paslaugomis – nekoordinuotai veikiančios valstybės narės pačios deramai pasiekti negali.

Todėl geriausiai nustatytas problemas galėtų spręsti Sąjunga, imdamasi teisinių priemonių, kuriomis būtų derinamos nacionalinės taisyklės.

3.4. Proporciningumo principas

Pasiūlymas atitinka ESS 5 straipsnyje nustatytą proporciningumo principą.

Kaip ir Direktyva 90/314/EEB, siūloma direktyva neapima visų kelionių teisės aspektų; ja reglamentuojami tik tam tikri paketų ir kitokių kelionės paslaugų rinkinių aspektai tose srityse, kur iš tiesų reikia imtis suderintų Sąjungos lygmens veiksmų. Pavyzdžiui, ja nesikišama į bendrąją nacionalinę sutarčių teisę ar leidimų bei licencijų išdavimo tvarką.

Poveikio vertintojų teigimu, neprivalomomis priemonėmis (pavyzdžiui, rekomendacijomis, gairėmis ar savireguliacija) minėtų tikslų pasiekti nepavyktų.

Direktyva užtikrinama nuosekli teisių ir prievolių sistema, drauge leidžiant valstybėms narėms pačioms perkelti Direktyvos nuostatas į nacionalinę sutarčių teisę.

Be to, valstybėms narėms bus suteikta galimybė pačioms spręsti dėl tinkamiausių priemonių toms nuostatomis įgyvendinti ir nustatyti taisyklių pažeidėjams taikytinas sankcijas. Kai kuriose srityse pasiūlymu valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti griežtesnes taisykles.

3.5. Poveikis pagrindinėms teisėms

Vadovaudamasi Veiksmingo Pagrindinių teisių chartijos įgyvendinimo Europos Sąjungoje strategija¹² Komisija užtikrina, kad pasiūlymas atitiktų Chartijoje išdėstytas teises ir kad pasiūlymu būtų toliau skatinamas jų taikymas. Visų pirma pasiūlymu užtikrinama laisvė užsiimti verslu, kaip nustatyta Chartijos 16 straipsnyje, drauge garantuojant aukšto lygio vartotojų apsaugą, kaip nustatyta Chartijos 38 straipsnyje.

3.6. Peržiūros išlyga

Pasiūlymu Komisija įpareigojama praėjus ne daugiau kaip penkeriems metams po Direktyvos įsigaliojimo parengti jos taikymo ataskaitą ir pateikti ją Europos Parlamentui ir Tarybai bei, prireikus, parengti teisės aktų pasiūlymų.

3.7. Europos ekonominė erdvė

Siūloma direktyva susijusi su Europos ekonomine erdve (EEE), todėl turėtų būti jai taikoma.

3.8. Aiškinamieji dokumentai

Atsižvelgdama į pasiūlymo sudėtingumą ir valstybių narių taikytus Direktyvos 90/314/EEB perkėlimo į nacionalinę teisę būdus, Komisija laikosi nuomonės, kad reikalavimas pateikti dokumentus, kuriais aiškinamos šios direktyvos dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių sąsajos, yra pagrįstas.

4. PASIŪLYMO PAAIŠKINIMAS

Pasiūlymą sudaro 29 straipsniai ir du priedai (lentelė, kurioje pateikiamos Direktyvos 90/314/EEB straipsnių sąsajos su šios pasiūlymo straipsniais ir Finansinė teisės akto pasiūlymo pažyma).

4.1. Dalykas, taikymo sritis ir terminų apibrėžtis (1–3 straipsniai)

1 straipsnyje apibrėžiamas direktyvos dalykas. Kartu su 3 straipsnyje pateikiamomis terminų „paketas“ ir „kelionės paslaugų rinkinys“ apibrėžtimis, 2 straipsnyje nustatoma direktyvos taikymo sritis, atsižvelgiant į skirtingus kelionės paslaugų derinimo būdus.

Priklausomai nuo to, kaip kelionės paslaugos pateikiamos vartotojui, paketais bus laikomi tie paslaugų deriniai, kurie atitiks bet kurį iš 3 straipsnio 2 dalyje nurodytų kriterijų, ir jiems bus taikomi atitinkami teisiniai reikalavimai, susiję su informacijos teikimu, atsakomybe ir apsauga nemokumo atveju.

Tokie deriniai, kai agentai, susietosiomis užsakymo sistemomis tikslingai skatina įsigyti papildomų kelionės paslaugų ar kai keliautojas sudaro sutartis su atskirais pavieniais paslaugų teikėjais ir kai nėra jokių paketams būdingų ypatumų, pavyzdžiui, bendros ar galutinės kainos, laikomi kelionės paslaugų rinkiniais. Agentams, padedantiems įsigyti kelionės paslaugų

¹² 2010 m. spalio 19 d. Komisijos komunikatas COM(2010) 573.

rinkinius, taikomas reikalavimas išaiškinti keliautojams, kad už atitinkamos kelionės paslaugos suteikimą pavieniui atsako atskiri paslaugų teikėjai. Be to, siekiant užtikrinti didesnę vartotojų, iš agentų įsigyjančių daugiau nei vieną paslaugą, apsaugą visoje Sąjungoje, papildant keleivių teisių nuostatas ar bendro pobūdžio vartotojų apsaugos *acquis*, reikėtų nustatyti tokių agentų prievolę užtikrinti, kad jų pačių nemokumo atveju ar bet kurio iš paslaugų teikėjų nemokumo atveju, keliautojams būtų grąžintos iš anksto sumokėtos sumos ir kad prireikus jie būtų repatriuoti.

Į direktyvos taikymo sritį nepatenka kelionės paslaugos, teikiamos verslo reikalais keliaujantiems asmenims – nėra tikslinga jiems užtikrinti tokio paties lygio apsaugą, nes dalykinės kelionės paprastai organizuojamos remiantis šių asmenų darbdavių ir specializuotų įmonių (t. y. juridinių asmenų) sudarytomis bendrosiomis sutartimis, pagal kurias dažnai užtikrinama tokio paties lygio apsauga, kaip ir pagal Direktyvą (vadinamosios koordinuojamos dalykinės kelionės).

Taip pat yra ir kitų taikymo srities apribojimų, įskaitant vadinamuosius atsitiktinius paslaugų paketus.

Be terminų „paketas“ ir „kelionės paslaugų rinkinys“ 3 straipsnyje pateikiamos kitų svarbiausių Direktyvos terminų apibrėžtys, be kita ko, „keliautojo“, „organizatoriaus“, „agento“ bei „neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių“. Organizatorius – tai pardavėjas, sudarantis ir parduodantis ar siūlantis kelionės paslaugų paketus tiesiogiai arba per kitą pardavėją ir (arba) drauge su kitu pardavėju. Organizatoriai atsako už paslaugų paketo įgyvendinimą (11 ir 12 straipsniai), už pagalbą keliautojams (14 straipsnis) ir už apsaugos nemokumo atveju užtikrinimą (15 straipsnis). Tiek agentai, tiek organizatoriai atsako už ikisutartinės informacijos pateikimą (4 straipsnis). Už užsakymo procese padarytas klaidas atsako agentai (19 straipsnis). Agentai, padedantys įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, privalo užtikrinti apsaugą nemokumo atveju (15 straipsnis).

4.2. Prievolė teikti informaciją, kelionės paslaugų paketo sutarties sudarymas ir turinys

4 straipsnyje išvardijama konkreči ikisutartinė informacija, kurią keliautojams, pageidaujantiems įsigyti paketą, turi pateikti organizatoriai ir tam tikrais atvejais agentai. Šie reikalavimai papildo pagal kitas taikomas direktyvas ar reglamentus nustatytus reikalavimus teikti informaciją.

5 straipsnyje reglamentuojamas kelionės paketo sutarties sudarymas.

6 straipsnyje pateikiama nuostatų, susijusių su sutarties ar jos patvirtinimo turiniu ir pateikimu bei su dokumentais ir informacija, kuriuos reikia pateikti iki paketo pradžios.

4.3. Sutarties keitimas iki paketo pradžios (7–10 straipsniai)

Panašiai kaip Direktyvos 90/314/EEB 4 straipsnio 3 dalyje, šios direktyvos 7 straipsnyje nustatytos sąlygos, kuriomis keliautojai turi teisę perduoti kelionės paslaugų paketą kitam asmeniui.

Remiantis principu, kad sutarta kaina yra privaloma, 8 straipsnyje nustatytos nuostatos, susijusios su kainos keitimo galimybėmis ir pasekmėmis, atsižvelgiant į tai, kad kelionės paslaugų paketo sutartys dažnai sudaromos gerokai iš anksto. Šios nuostatos grindžiamos tokiais pačiais principais kaip Direktyvos 90/314/EEB 4 straipsnio 4–6 dalys.

8 straipsnio 2 dalyje nustatyta teisė padidinti kainą, jei išaugo kuro kaina, padidėjo mokesčiai ar pasikeitė valiutos keitimo kursas, tačiau sąlygos išdėstomos aiškiau nei Direktyvoje 90/314/EEB. Organizatoriui paliekama teisė padidinti kainą, tačiau nuo šiol jam taip pat taikoma prievolė sumažinti kainą. Paketo kainos negalima padidinti daugiau kaip 10 proc.

Kalbant apie kitus, ne kainos pakeitimus, taip pat nustatyta aiškių taisyklių – 9 straipsnio 1 dalyje dėl nereikšmingų pakeitimų, o 9 straipsnio 2–3 dalyse dėl reikšmingų pakeitimų.

Palyginti su Direktyva 90/314/EEB, 10 straipsnyje nustatyta papildomų keliautojų teisių nutraukti sutartį iki paketo pradžios. Keliautojų teisė nutraukti sutartį sumokant atitinkamą kompensaciją (10 straipsnio 1 dalis) atitinka įprastines valstybių narių taisykles ir praktiką. 10 straipsnio 2 dalimi keliautojams suteikiama teisė nutraukti sutartį nemokant kompensacijos, jeigu susiklosto neišvengiamos ir nepaprastos aplinkybės.

4.4. Paketo paslaugų teikimas (11–14 straipsniai)

Šiuose straipsniuose pateikiamos nuostatos dėl organizatoriaus atsakomybės teikiant paketo paslaugas (11–13 straipsniai) ir prievolės teikti pagalbą keliautojui (14 straipsnis).

Priešingai nei Direktyvos 90/314/EEB atveju, už paketo paslaugų suteikimą atsako tik organizatorius. Taip siekiama išvengti išlaidų ir bylinėjimosi dubliavimo. Vienodos atsakomybės taisyklės taip pat sudarys palankesnes sąlygas organizatorių ir agentų tarpvalstybiniams sandoriams.

11 ir 12 straipsniuose nustatyta, kokių priemonių gali imtis keliautojas neatitikties sutarčiai atveju, įskaitant atvejus, kai paslaugos nesuteikiamos ar suteikiamos netinkamai. Šios nuostatos grindžiamos tais pačiais principais kaip Direktyvos 90/314/EEB 5 ir 6 straipsniai, tačiau yra sistemingesnės, aiškesnės ir padeda pašalinti tam tikras spragas.

11 straipsnyje nustatytos prievolės pašalinti neatitiktį ir pasiūlyti tinkamų alternatyvų, kaip būtų galima toliau teikti paketo paslaugas, kurio nemenka dalis paslaugų negali būti suteiktos taip, kaip numatyta sutartyje. Paaiškinama, kad pastaroji prievolė taip pat taikoma tais atvejais, kai keliautojo sugrįžimo į išvykimo vietą paslauga nesuteikiama taip, kaip buvo numatyta. Tačiau tais atvejais, kai keliautojo grįžimo numatytu laiku neįmanoma užtikrinti dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių, organizatorius dėl užsitęsusio buvimo privalo padengti ne didesnes kaip 100 EUR per dieną ir trijų nakvynių vienam keliautojui išlaidas – tokia nuostata atitinka siūlomą dalinį Reglamento (EB) Nr. 261/2004 pakeitimą.

12 straipsnyje pateikiama nuostatų, susijusių su kainos sumažinimu dėl nepakankamos atitikties ir pasiūlytų alternatyvų, dėl kurių sumažėja paslaugų paketo kokybė, ir su patiriama žala. Vadovaujantis ETT nutartimi (byla C-168/00, Simone Leitner), 2 dalyje išaiškinama, kad turi būti atlyginama ir neturtinė žala. 4 dalyje išaiškinamos sąsajos su kompensacijomis kitu teisiniu pagrindu.

Kadangi daugeliui keliautojų paprasčiausia yra susisiekti su agentu, iš kurio įsigijo paketą, 13 straipsnyje nustatyta, kad keliautojai pranešimus, skundus ar pretenzijas taip pat gali perduoti agentui, o ne organizatoriui, ir tokio perdavimo data nulemia, ar laikomasi terminų ir senaties.

14 straipsnyje nustatyta, kad organizatoriai privalo padėti keliautojams, kuriems kilo problemų.

4.5. Apsauga nemokumo atveju (15 ir 16 straipsniai)

Direktyva 90/314/EEB nustatyta bendroji organizatoriaus ir (arba) agento prievolė užtikrinti apsaugą nemokumo atveju, kad keleiviai būtų repatrijuojami ir kad jiems būtų grąžintos iš anksto sumokėtos sumos. Dėl valstybių narių pasirinktų šios srities teisinių nuostatų skirtumų neretai dubliuojamos organizatorių ir agentų išlaidos. Pagal šio pasiūlymo 15 straipsnį ši prievolė bus taikoma tik paketų organizatoriams ir agentams, padedantiems įsigyti kelionės paslaugų rinkinius. Drauge nustatomi konkretesni būtinos apsaugos veiksmingumo ir aprėpties kriterijai.

Kad būtų sudarytos geresnės sąlygos tarpvalstybinei veiklai, 16 straipsnio 1 dalyje aiškiai nustatomas abipusis apsaugos nemokumo atveju pripažinimas, kai ta apsauga užtikrinama organizatoriaus ir (arba) atitinkamo agento įsisteigimo valstybės narės teisės aktais. Siekiant užtikrinti administracinį bendradarbiavimą 16 straipsniu valstybės narės įpareigojamos įsteigti centralizuotus informacijos centrus.

4.6. Kelionės paslaugų rinkinių informacijos reikalavimai (17 straipsnis)

Kad visoms šalims būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir skaidrumas, agentai, siūlantys kelionės paslaugų rinkinius, turi aiškiai ir nedviprasmiškai paaiškinti keliautojams, kad už paslaugų suteikimą atsako atitinkami paslaugų teikėjai ir kad keliautojams nebus suteikiamos jokios Sąjungos teisės, kurias turi kelionės paslaugų paketus įsigyjantys keliautojai, išskyrus teisę atgauti iš anksto sumokėtas sumas ir, prireikus, repatriacijos paslaugą, jei agentas ar kuris nors iš paslaugų teikėjų tampa nemokus.

4.7. Bendrosios nuostatos (18–26 straipsniai)

18 straipsnyje pateikiamos paketų, kurių organizatorius yra įsisteigęs už EEE ribų, taisyklės.

19 straipsnyje nustatyta agentų, dalyvaujančių kelionės paslaugų paketų ir rinkinių užsakymo procese, atsakomybė už užsakymo procese padarytas klaidas.

20 straipsnyje išaiškinama, kad šia direktyva nedaromas poveikis organizatoriaus teisei išieškoti žalą iš trečiųjų šalių.

21 straipsnyje patvirtinamas privalomasis direktyvos pobūdis.

22 straipsnis, kuriuo reglamentuojamas šios direktyvos vykdymas, yra standartinė vartotojų *acquis* sudedamoji dalis.

23 straipsnyje pateikiamos standartinės nuostatos dėl sankcijų už nacionalinių nuostatų, kuriomis perkeliama direktyva, pažeidimus. Panašių nuostatų yra Direktyvoje dėl vartotojų teisių (2011/83/ES) ir Direktyvoje dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos (2005/29/EC).

24 straipsniu nustatoma Komisijos prievolė pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo ataskaitą.

25 straipsnio 2 dalimi iš dalies keičiama Direktyva dėl vartotojų teisių (2011/83/ES), siekiant užtikrinti visapusišką direktyvos taikymą kelionės paslaugų rinkiniams ir tam tikrų bendrųjų vartotojų teisių taikymą paketams.

4.8. Baigiamosios nuostatos (27–29 straipsniai)

26 straipsniu panaikinama Direktyva 90/314/EEB. 27 straipsnyje pateikiamos standartinės nuostatos dėl nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę ir nustatomas 18 mėnesių trukmės perkėlimo laikotarpis. 28 ir 29 straipsniuose pateikiamos standartinės nuostatos.

5. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas biudžetui daro labai nedidelį poveikį. Vienintelės veiklos išlaidos yra susijusios su Direktyvos taikymo ataskaitos rengimu, t. y. parengiamaisiais išorės rangovo darbais, kuriems pagal Teisių ir pilietybės programą skirtas 0,2 mln. EUR veiklos asignavimas, bei administracinėmis išlaidomis, kurios per septynerius metus nuo Direktyvos priėmimo turėtų prilygti maždaug 0,184 mln. EUR. Šios išlaidos bus padengtos perskirsčius vidaus išteklius, todėl lėšų didinti nereikės.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių, kuria keičiamas Reglamentas (EB)
Nr. 2006/2004 bei Direktyva 2011/83/ES ir panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹³,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę¹⁴,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvoje 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų¹⁵ nustatyta įvairių svarbių vartotojų teisių, susijusių su kelionės paslaugų paketais, visų pirma reikalavimas pateikti informaciją, pardavėjų atsakomybė už paketo įgyvendinimą ir apsauga organizatoriaus ar agento nemokumo atveju. Tačiau būtina pritaikyti teisės aktų sistemą prie pokyčių rinkoje, kad ji geriau tiktų vidaus rinkai, būtų pašalinti neaiškumai ir teisės aktų spragos;
- (2) turizmas Europos ekonomikoje atlieka svarbų vaidmenį, o kelionės paslaugų paketai sudaro nemenką rinkos dalį. Kelionių rinkoje nuo Direktyvos 90/314/EEB priėmimo įvyko didelių pokyčių. Šalia įprastinių paskirstymo kanalų, kelionės paslaugos vis dažniau siūlomos internete. Kelionės paslaugos siūlomos ne tik sujungiant jas į standartinį iš anksto parengtą paketą, bet ir neretai pritaikomos individualiam vartotojui. Daugelis tokių kelionės produktų yra teisinėje „pilkojoje zonoje“ arba akivaizdžiai nepatenka į Direktyvos 90/314/EEB taikymo sritį. Direktyva siekiama pritaikyti apsaugos lygį prie tokių pokyčių, taip pat padidinti skaidrumą bei keliautojų ir pardavėjų teisinį tikrumą;
- (3) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 169 straipsnyje nustatyta, kad Sąjunga padeda užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą pagal šios sutarties 114 straipsnį priimtomis priemonėmis;
- (4) valstybėms narėms buvo palikta didelė veiksmų laisvė spręsti, kaip Direktyvos 90/314/EEB nuostatas perkelti į nacionalinę teisę, todėl tarp valstybių narių tebėra didelių skirtumų. Dėl teisinio nenuoseklumo įmonės patiria didesnių išlaidų, be to, kyla kliūčių tarpvalstybinės prekybos srityje, taigi apribojamos vartotojų galimybės rinktis;

¹³ OL C , , p. .

¹⁴ OL C , , p. .

¹⁵ OL L 158, 1990 6 23, p. 59.

- (5) pagal SESV 26 straipsnio 2 dalį vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas. Būtina suderinti tam tikrus kelionės paslaugų paketo sutarčių ir kelionės paslaugų rinkinių aspektus, kad šioje srityje būtų galima sukurti tikrą vartotojų vidaus rinką ir būtų pasiekta tinkama aukšto lygio vartotojų apsaugos ir įmonių konkurencingumo pusiausvyra;
- (6) tarpvalstybinis kelionės paslaugų paketų rinkos potencialas Sąjungoje šiuo metu nėra visapusiškai išnaudojamas. Keliautojų apsaugos lygio skirtumai valstybėse narėse atgraso vienos valstybės narės keliautojus įsigyti kelionės paslaugų paketus ar rinkinius kitoje valstybėje narėje ir – panašiai – neskatina vienos valstybės narės organizatorių ir agentų pardavinėti tokių paslaugų kitose valstybėse narėse. Kad vartotojai ir įmonės gautų kuo daugiau naudos iš vidaus rinkos ir Sąjungoje būtų užtikrinta aukšto lygio vartotojų apsauga, būtina toliau derinti valstybių narių teisės aktus, kuriais reglamentuojami kelionės paslaugų paketai ir rinkiniai;
- (7) dauguma kelionės paslaugų paketų įsigyjančių asmenų yra vartotojai, kaip apibrėžta Sąjungos vartotojų teisės aktuose. Tačiau drauge ne visada lengva atskirti, kas įsigyja paslaugas – vartotojai ar nedidelių įmonių atstovai ir specialistai, užsakantys su verslu ar profesija susijusias keliones tais pačiais kanalais kaip ir paprasti vartotojai. Tokiems keliautojams paprastai reikia panašaus lygmens apsaugos. Be to, didelės bendrovės ar organizacijos neretai kelionės paslaugas savo darbuotojams perka pagal bendrąsias sutartis, sudarytas su įmonėmis, kurių specializacija – dalykinių kelionių paslaugos. Tokio pobūdžio kelionės paslaugoms nereikia užtikrinti tokios pačios apsaugos, kokia užtikrinama paprastiems vartotojams. Todėl ši direktyva verslo reikalais keliaujantiems asmenims turi būti taikoma tik tada, kai kelionės paslaugos perkamos ne pagal bendrąsias sutartis. Kad būtų išvengta painiavos su kitose vartotojų apsaugos direktyvose vartojamu terminu „vartotojas“, asmenys, kurių apsauga reglamentuojama šia direktyva, bus vadinami „keliautojais“;
- (8) kadangi kelionės paslaugas galima derinti įvairiais būdais, tikslinga paketais laikyti visus kelionės paslaugų derinius, turinčius vartotojų su paketais siejamų tipinių ypatumų, visų pirma atskirų kelionės paslaugų sujungimo į bendrą kelionės paslaugų paketą, už kurio tinkamą įgyvendinimą visą atsakomybę prisiima organizatorius. Vadovaujantis Europos Teisingumo Teismo praktika¹⁶, neturėtų būti jokio skirtumo, ar kelionės paslaugos susiejamos prieš sudarant sutartį su keliautoju ar jo paties prašymu ar pagal jo pasirinktas paslaugas. Tokie patys principai turėtų būti taikomi nepriklausomai nuo to, ar paslaugų užsakymas atliktas kelionių agentūroje ar internetu;
- (9) siekiant skaidrumo, kelionės paslaugų paketus reikėtų aiškiai atskirti nuo kelionės paslaugų rinkinių, kai internetu ar kelionių agentūroje perkantiems keliautojams padedama pasirinkti atskiras kelionės paslaugas ir sudaryti sutartis su pavieniais šių paslaugų teikėjais, be kita ko, susietosiomis užsakymo sistemomis, ir šios paslaugos neturi minėtų tipinių paketų ypatumų, todėl nėra tikslinga joms taikyti prievolės, kurios taikomos paketams;
- (10) atsižvelgiant į pokyčius rinkoje, tikslinga toliau plėtoti paketų apibrėžtį remiantis alternatyviais objektyviais kriterijais, visų pirma susijusiais su tuo, kaip kelionės paslaugos yra pristatomos ir įsigyjamoms ir kai keliautojai gali pagrįstai tikėtis apsaugos pagal šią direktyvą. Taip yra tokiu atveju, kai, pavyzdžiui, tai pačiai kelionei ar

¹⁶ Žr. teismo nutartį, byla C-400/00 *Club Tour, Viagens e Turismo SA* vs. Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido ir *Club Med Viagens Ld*, ECR 2002, I-04051.

atostogoms registruojant tą patį užsakymą ir vienoje vietoje įsigijamos skirtingos kelionės paslaugos arba kai tokios paslaugos siūlomos ar už jas sumokama bendra ar galutinė kaina. Reikėtų atsižvelgti į tai, kad kelionės paslaugos laikomos įsigijamomis atliekant tą patį užsakymą, jeigu jos pasirenkamos prieš keliautojui sutinkant sumokėti;

- (11) kelionės paslaugų rinkinius taip pat reikėtų aiškiai atskirti nuo kelionės paslaugų, kurias keliautojai įsigyja atskirai, neretai ne tuo pačiu metu, net jei šios paslaugos perkamos tai pačiai kelionei ar atostogoms. Internetu įsigijami kelionės paslaugų rinkiniai turėtų būtų aiškiai atskirti nuo tokių nuorodų, kuriomis keliautojai paprasčiausiai bendrais bruožais informuojami apie kitas galimas kelionės paslaugas, pavyzdžiui, kai viešbutis ar renginio organizatorius savo interneto svetainėje pateikia transporto iki viešbučio ar renginio vietos paslaugas teikiančių įmonių sąrašą, tačiau nesuteikia galimybės jų užsisakyti, arba jeigu interneto svetainėse reklama talpinama naudojantis slapukais arba metaduomenimis;
- (12) pavienės oro transporto paslaugos kaip atskiros paslaugos įsigijimas nelaikomas nė paketu, nė kelionės paslaugų rinkiniu;
- (13) todėl reikėtų nustatyti tiek kelionių agentūroms, tiek internetu prekiaujantiems agentams, kurie tos pačios kelionės proga ar vienoje pardavimo vietoje padeda keliautojams įsigyti kelionės paslaugas, skirtas konkrečias taisykles, susijusias su pagalba sudarant atskiras sutartis su pavieniais paslaugų teikėjais ir su internetu prekiaujančiais agentais, kurie naudodamiesi susietosiomis užsakymo sistemomis tikslingai padeda įsigyti papildomų kelionės paslaugų iš kito pardavėjo ne vėliau kaip iki pirmosios paslaugos užsakymo patvirtinimo. Šios taisyklės būtų taikomos, pavyzdžiui, kai drauge su pirmosios paslaugos (pavyzdžiui, lėktuvo ar traukinio bilieto) įsigijimo patvirtinimu vartotojui pasiūloma užsisakyti papildomų kelionės paslaugų atvykimo vietoje, pavyzdžiui, nakvynę viešbutyje, drauge pateikiant nuorodą į kito paslaugų teikėjo ar tarpininko interneto svetainę. Tokios paslaugos nesudaro paketo, kaip nustatyta šioje direktyvoje pateiktose apibrėžtyse, nes jokių neaiškumų dėl to, kad visą atsakomybę už kelionės paslaugas prisiima vienas organizatorius, kilti negali, tačiau minėti paslaugų rinkiniai yra alternatyvus verslo modelis, neretai konkuruojantis su paketų modeliu;
- (14) siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir apsaugoti vartotojus, prievolę pateikti pakankamą iš anksto sumokėtų sumų grąžinimo ir keliautojų repatriacijos nemokumo atveju garantą reikėtų taikyti ir kelionės paslaugų rinkinių atveju;
- (15) kad keliautojai galėtų susidaryti aiškesnį vaizdą ir priimti pagrįstesnius sprendimus dėl siūlomų kelionės paslaugų, tikslinga reikalauti, kad pardavėjai aiškiai nurodytų paslaugų derinio pobūdį ir informuotų vartotojus apie jų teises. Pardavėjo deklaracija dėl parduodamo kelionės produkto teisinio pobūdžio turėtų atitikti tikrąjį atitinkamo produkto teisinį pobūdį. Jei pardavėjai keliautojams nepateikia tikslios informacijos, veiksmų turėtų imtis vykdymo priežiūros institucijos;
- (16) kelionės paslaugų paketo ar rinkinio identifikavimo tikslais svarstyti tik skirtingų kelionės paslaugų, kaip antai apgyvendinimas, keleivių vežimas autobusu, traukiniu, vandens ar oro transportu, taip pat automobilių nuoma, deriniai. Apgyvendinimas nuolatinio gyvenimo tikslais, įskaitant ilgalaikių kalbos mokymosi kursų tikslais, pagal šios direktyvos terminų apibrėžtis neturėtų būti laikomas apgyvendinimu;
- (17) kitos keliautojams skirtos paslaugos, pavyzdžiui, bilietai į koncertus, sporto varžybas, ekskursijas ar pramogų parkus, teikiamos drauge su keleivių vežimo, apgyvendinimo

ir (arba) automobilių nuomos paslaugomis, turėtų būti laikomos potencialia sudėtine kelionės paslaugų paketo ar rinkinio dalimi. Tačiau tokie paketai į šios direktyvos taikymo sritį turėtų patekti tik tuomet, kai atitinkama turizmo paslauga sudaro nemenką paketo dalį. Apskritai turizmo paslauga laikoma sudarančia nemenką paketo dalį, jei jos vertė yra didesnė nei 20 proc. visos kainos ar kitais atžvilgiais yra svarbi kelionės ar atostogų dalis. Šalutinės paslaugos, kaip antai kelionės draudimas, bagažo pervežimas, maitinimas ar patalpų valymas, kurios yra apgyvendinimo paslaugos sudedamosios dalys, neturėtų būti laikomos atskiromis paslaugomis;

- (18) taip pat reikėtų paaiškinti, kad sutartys, pagal kurias pardavėjas suteikia teisę sutartį sudariusiam keliautojui pasirinkti kelionės paslaugas iš kelių paslaugų tipų, kaip, pavyzdžiui, kelionių dovanos, laikomos paketų sutartimis. Be to, kelionės paslaugų derinys laikomas paketu, jei keliautojo vardas ir pavardė ar kiti duomenys, reikalingi užsakymo sandoriui atlikti, pardavėjų yra perduodami vienų kitiems ne vėliau kaip iki pirmosios paslaugos užsakymo patvirtinimo. Duomenys, kurių reikia užsakymo sandoriui atlikti, yra susiję su kredito kortelės duomenimis ar kita informacija, būtina mokėjimui atlikti. Kita vertus, perduoti vien tokius duomenis kaip kelionės paskirties vieta ar kelionės laikas nepakaks;
- (19) kadangi būtinybė apsaugoti į trumpas keliones vykstančius asmenis nėra tokia didelė ir siekiant neužkrauti nereikalingos naštos pardavėjams, į direktyvos taikymo sritį neįtraukiamos trumpiau nei 24 val. trunkančios kelionės be apgyvendinimo paslaugos bei vadinamieji atsitiktiniai paslaugų paketai;
- (20) pagrindinis kelionės paslaugų paketo ypatumas yra tas, kad už viso paketo paslaugų tinkamą suteikimą kaip organizatorius atsako bent vienas pardavėjas. Todėl pardavėjas – paprastai agentūra ar internetu paslaugas siūlantis pardavėjas – veikti kaip agentas ar tarpininkas ir neprisiimti organizatoriaus atsakomybės gali tik tais atvejais, kai paketo organizatorius yra kitas pardavėjas. Ar pardavėjas veikia kaip tam tikro paketo organizatorius, turėtų priklausyti nuo jo dalyvavimo paketo formavimo veikloje, kaip nustatyta šioje direktyvoje, o ne nuo jo vykdomos veiklos pobūdžio. Jeigu kriterijus, kuriais remiantis kelionės paslaugų derinys laikomas paketu, atitinka vienas ar keli pardavėjai ir jeigu tie pardavėjai neinformuoja keliautojo, kuris iš jų yra paketo organizatorius, organizatoriais turėtų būti laikomi visi atitinkami pardavėjai;
- (21) kalbant apie paketus, už ikisutartinės informacijos teikimą turėtų būti drauge atsako agentai ir organizatorius. Tuo pačiu turėtų būti paaiškinta, kad jie atsako už užsakymo procese padarytas klaidas. Siekiant palengvinti komunikaciją, visų pirma tarpvalstybiniu mastu, keliautojams turėtų būti suteikiama galimybė susisiekti su organizatoriumi per agentą, per kurį įsigytas paketas;
- (22) keliautojui turėtų būti suteikta visa būtina informacija prieš įsigyjant paketą, kad ir koku būdu – nuotolinio ryšio, agentūroje ar kitais platinimo kanalais – jis būtų parduodamas. Teikdamas tokią informaciją pardavėjas turėtų atsižvelgti į ypatingus keliautojų, kurie ypač pažeidžiami dėl amžiaus ar fizinės negalios, poreikius, kuriuos pardavėjas galėtų pagrįstai nuspėti;
- (23) pagrindinė informacija, pavyzdžiui, svarbiausi kelionės paslaugų ypatumai ar kainos, nurodytos reklaminėje medžiagoje, organizatoriaus interneto svetainėje ar kataloguose kaip ikisutartinė informacija, turėtų būti laikoma privaloma, išskyrus atvejus, kai organizatorius pasilieka teisę keisti šią informaciją ir kai apie tokius pokyčius keliautojui aiškiai ir akivaizdžiai pranešta iki sudarant sutartį. Vis dėlto, atsižvelgiant į naująsias ryšių technologijas, nebėra poreikio specialiomis taisyklėmis reglamentuoti informacijos pateikimą kataloguose, tačiau reikėtų užtikrinti, kad tam tikromis

aplinkybėmis apie pokyčius, darančius poveikį sutarties įgyvendinimui, būtų pranešta visoms šalims naudojant patvariąją laikmeną, kad ta informacija būtų prieinama ir ateityje. Turėtų būti sudaryta galimybė keisti tą informaciją, jei abi sutarties šalys aiškiai su tuo sutinka;

- (24) Direktyvoje nustatyti informacijos reikalavimai yra išsamūs, tačiau turėtų būti taikomi nepažeidžiant informacijos reikalavimų, nustatytų kituose taikomuose Sąjungos teisės aktuose¹⁷.
- (25) atsižvelgiant į kelionės paslaugų paketų sutarčių specifiškumą, turėtų būti nustatytos šalių teisės ir prievolės prieš pradedant įgyvendinti ir pradėjus įgyvendinti paketą, visų pirma jei paketas įgyvendinamas netinkamai arba jei pasikeičia tam tikros aplinkybės;
- (26) kadangi dažnai kelionės paslaugų paketai įsigijami gerokai iš anksto, gali įvykti nenumatytų įvykių. Todėl keliautojams turėtų būti suteikiama teisė tam tikromis sąlygomis perduoti paketą kitam asmeniui. Tokiu atveju organizatorius turi teisę į patirtų išlaidų atlyginimą, pavyzdžiui, jei subrangovas pareikalauja sumokėti už keliautojo vardo ir pavardės pakeitimą arba už transporto bilieto atšaukimą ir naujo bilieto išdavimą. Keliautojams taip pat turėtų būti suteikta galimybė bet kada iki paketo pradžios nutraukti sutartį sumokant atitinkamą kompensaciją bei teisė nutraukti sutartį nemokant kompensacijos, jeigu atsiranda neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių, darančių didelį poveikį kelionės paslaugų paketui (pavyzdžiui, kyla karas ar įvyksta gaivalinė nelaimė). Neišvengiamomis ir nepaprastomis visų pirma laikomos tokios aplinkybės, apie kurias skelbiamos patikimos ir viešos ataskaitos, pavyzdžiui, valstybių narių valdžios institucijų rekomendacijos nevykti į tam tikras šalis;
- (27) tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, jei nesurenkamas minimalus dalyvių skaičius ir jei tokia galimybė buvo numatyta sutartyje, organizatoriui taip pat suteikiama teisė nutraukti sutartį iki paketo pradžios nemokant kompensacijos;
- (28) tam tikrais atvejais organizatoriui turėtų būti leidžiama vienašališkai keisti kelionės paslaugų paketo sutartį. Keliautojams turėtų būti suteikiama teisė nutraukti sutartį, jei siūlomais pakeitimais iš esmės pakeičiami svarbiausi kelionės paslaugų ypatumai. Kainą padidinti galima tik tais atvejais, jeigu išaugo keleivių vežimui reikalingo kuro kaina, padidėjo mokesčiai ar rinkliavos, mokėtinos trečiosioms šalims, kurios teikiant kelionės paslaugas tiesiogiai nedalyvauja, arba pasikeitė valiutos keitimo kursas ir tai daro poveikį paketui ir jeigu kainos didinimo ar mažinimo nuostatos yra aiškiai nustatytos sutartyje. Paketo kaina neturėtų būti didinama daugiau kaip 10 proc.;
- (29) tikslinga nustatyti konkrečias taisykles, susijusias su taisomosiomis priemonėmis neatitikties kelionės paslaugų paketo sutarčiai atveju. Keliautojo problemos turėtų būti sprendžiamos, taigi tais atvejais, kai nemenka dalis sutartyje numatytų paslaugų negali būti suteiktos, keliautojui turi būti pasiūlyta alternatyvų. Žalos patyrusiems keliautojams turėtų būti suteikta teisė mokėti mažesnę kainą ir (arba) gauti kompensaciją. Kompensacija turėtų apimti ir bet kokią neturtinę žalą, visų pirma jei sugadinamos atostogos, ir – pagrindais atvejais – išlaidas, kurias keliautojas patyrė pats sprenddamas kilusias problemas;
- (30) siekiant nuoseklumo tikslinga suderinti šios direktyvos nuostatas su kelionės paslaugas reglamentuojančiomis tarptautinėmis konvencijomis ir su Sąjungos keleivių teisių teisės aktais. Jeigu organizatorius ir (arba) agentas atsako už paketo sutartyje numatytų paslaugų nesuteikimą arba netinkamą suteikimą, organizatoriui turėtų būti suteikta

¹⁷ Žr. direktyvas 2000/31/EB ir 2006/123/EB, reglamentus (EB) Nr. 1107/2006, (EB) Nr. 1008/2008, (EB) Nr. 1371/2007, (EB) Nr. 181/2011, (EB) Nr. 1177/2010 ir (EB) Nr. 2111/2005.

galimybė nustatyti paslaugų teikėjų atsakomybės apribojimus, kaip nustatyta tokiose tarptautinėse konvencijose kaip 1999 m. Monrealio konvencija dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo¹⁸, 1980 m. Tarptautinio vežimo geležinkeliais sutartis (COTIF)¹⁹ ir 1974 m. Atėnų konvencija dėl keleivių ir jų bagažo vežimo jūra²⁰. Jeigu dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių neįmanoma užtikrinti keliautojo sugrįžimo į išvykimo vietą, organizatoriaus prievolė padengti išlaidas, susijusias su tolesniu keliautojo buvimu paskirties vietoje, turėtų derėti su Komisijos pasiūlymu²¹, kuriuo siekiama iš dalies pakeisti 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 261/2004, nustatantį bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju²².

- (31) šia direktyva neturėtų būti varžomos keliautojų teisės reikšti pretenzijas tiek pagal šią direktyvą, tiek pagal bet kokius kitus atitinkamus Sąjungos teisės aktus, kad keliautojai ir toliau turėtų galimybę kreiptis tiek į organizatorių, tiek į vežėją ar kitą atsakingą šalį, tiek, prireikus, į kelias šalis. Turėtų būti paaiškinta, kad jie negali „sumuoti“ teisių pagal skirtingus teisės aktus, jeigu tomis teisėmis ginami tie patys interesai ar siekiama tokių pačių tikslų. Organizatoriaus atsakomybė nedaro poveikio teisei išieškoti žalą iš trečiųjų šalių, įskaitant paslaugų teikėjus;
- (32) jei keliautojui kelionėje ar atostogaujant kyla problemų, organizatorius turėtų privalėti nedelsiant suteikti pagalbą. Tokią pagalbą iš esmės turėtų sudaryti informacijos apie tokius aspektus kaip sveikatos priežiūros paslaugos, vietos valdžios institucijų ir konsulinė pagalba, teikimas bei praktinė pagalba, pavyzdžiui, susijusi su nuotoliniu ryšiu ir kelionės paslaugų alternatyvomis;
- (33) Komunikate dėl keleivių apsaugos oro transporto bendrovės nemokumo atveju²³ Komisija nustatė priemones, kuriomis gerinama keliautojų apsauga oro transporto bendrovės nemokumo atveju, be kita ko, tinkamiau vykdant Reglamentą (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių²⁴ ir Reglamentą (EB) Nr. 261/2004 dėl oro transporto keleivių teisių bei įtraukiant kitas sektoriaus suinteresuotąsias šalis, o jei tai nepavyktų, būtų galima imtis teisinių priemonių. Komunikate aptariami vienos atskiros sudedamosios paketo dalies – oro transporto paslaugų – įsigijimo klausimai, todėl nedaromas poveikis dabartinėms paketui reglamentuojančioms taisyklėms, o teisės aktų leidėjams nekludoma užtikrinti pirkėjų, įsigyjančių modernesnius kelionės paslaugų derinius, apsaugą nemokumo atveju;

¹⁸ 2001 m. balandžio 5 d. Tarybos sprendimas 2001/539/EB dėl Europos bendrijos priimamos Konvencijos dėl tam tikrų tarptautinio vežimo oru taisyklių suvienodinimo (Monrealio konvencija) (OL L 194, 2001 7 18, p. 38).

¹⁹ 2011 m. birželio 16 d. Tarybos sprendimas 2013/103/ES dėl Europos Sąjungos ir Tarptautinio vežimo geležinkeliais tarpvyriausybinių organizacijos susitarimo dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Tarptautinio vežimo geležinkeliais sutarties (COTIF) (OL L 51, 2013 2 23, p. 1).

²⁰ 2011 m. gruodžio 12 d. Tarybos sprendimas 2012/22/ES dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie 1974 m. Atėnų konvencijos dėl keleivių ir jų bagažo vežimo jūra 2002 m. protokolo, išskyrus jo 10 ir 11 straipsnius (OL L 8, 2012 1 12, p. 1).

²¹ Siūlomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo iš dalies pakeičiami Reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams taisykles atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, ir Reglamentas (EEB) Nr. 2027/97 dėl oro vežėjo atsakomybės už keleivių ir jų bagažo vežimą oru (COM(2013) 130 *final*).

²² OL L 46, 2004 2 17, p. 1.

²³ COM(2013) 129, 2013 3 18.

²⁴ OL L 293, 2008 10 31, p. 3.

- (34) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad kelionės paslaugų paketą ar rinkinį įsigyjantys keliautojai būtų visapusiškai apsaugoti organizatoriaus, agento, padėjusio sudaryti kelionės paslaugų rinkinį, ar bet kurio paslaugų teikėjo nemokumo atveju. Valstybės narės, kuriose yra įsisteigę organizatoriai ir agentai, padedantys įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, turėtų užtikrinti, kad tokius kelionės paslaugų derinius siūlantys pardavėjai pateiktų keliautojų sumokėtų sumų grąžinimo ir tų asmenų repatrijavimo nemokumo atveju garantą. Valstybėms narėms paliekama galimybė savo nuožiūra nustatyti apsaugos nemokumo atveju būdus, tačiau jos turėtų užtikrinti, kad nacionalinės apsaugos nemokumo atveju sistemos būtų veiksmingos ir garantuotų skubią keliautojų repatriaciją bei sumokėtų sumų sugrąžinimą nemokumo atveju. Reikalaujama apsauga nemokumo atveju turėtų būti derinama su faktine finansine organizatoriaus, agento ar paslaugų teikėjo veiklos rizika, įskaitant jų parduodamų kelionės paslaugų derinio tipą, numatomus sezoninius svyravimus bei išankstinio mokėjimo dydį ir būdus. Vadovaujantis 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje²⁵, tada, kai apsauga nemokumo atveju užtikrinama garantiniu raštu ar draudimo liudijimu, ji negali būti apribojama atitinkamoje valstybėje narėje įsisteigusių finansinės veiklos vykdytojų patvirtinimu;
- (35) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas laisvam paslaugų judėjimui, valstybės narės turėtų būti įpareigosios apsaugą nemokumo atveju reglamentuoti įsisteigimo valstybės narės teisės aktuose. Siekiant užtikrinti administracinį bendradarbiavimą ir skirtingose valstybėse narėse veikiančių įmonių priežiūrą, susijusią su apsauga nemokumo atveju, valstybės narės turėtų būti įpareigosios įsteigti centralizuotus informacijos centrus;
- (36) kalbant apie kelionės paslaugų rinkinius, be prievolės užtikrinti apsaugą nemokumo atveju ir informuoti keliautojus, kad atskiri paslaugų teikėjai atsako tik už savo sutartinių įsipareigojimų vykdymą, atitinkamoms sutartims taikomi bendrieji Sąjungos vartotojų apsaugos teisės aktai ir konkrečioms sektoriams skirti teisės aktai;
- (37) tikslinga užtikrinti keliautojų apsaugą tais atvejais, kai kelionės paslaugų paketą ar rinkinį parduodantis agentas užsakymo procese padaro klaidą;
- (38) taip pat tikslinga patvirtinti, kad vartotojai negali atsisakyti šia direktyva suteikiamų teisių, o organizatoriai ar pardavėjai, padedantys įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, negali nevykdyti prievolių teigdami, kad jie tėra paprasti paslaugų teikėjai, tarpininkai ar panašiai;
- (39) būtina, kad valstybės narės numatytų sankcijas už šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatų pažeidimus ir užtikrintų, kad jos būtų taikomos. Sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios;
- (40) priėmus šią direktyvą bus būtina pritaikyti tam tikrus vartotojų apsaugos teisės aktus. Atsižvelgiant į tai, kad 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių²⁶ šiuo metu nėra taikoma sutartims, kurioms taikoma Direktyva 90/314/EEB, būtina iš dalies pakeisti Direktyvą 2011/83/ES, kad ji būtų taikoma ir kelionės paslaugų rinkiniams ir kad tam tikros toje Direktyvoje nustatytos vartotojų teisės galiotų kelionės paslaugų paketams;
- (41) ši direktyva neturėtų pažeisti 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I)²⁷

²⁵ OL L 376, 2006 12 27, p. 36.

²⁶ OL L 304, 2011 11 22, p. 64.

²⁷ OL L 177, 2008 7 4, p. 6.

ir nacionalinės sutarčių teisės nuostatų, kurios nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį. Kadangi šia direktyva siekiama prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo ir užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, valstybės narės jos tikslų negali deramai pasiekti ir jų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Todėl, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina jos tikslams pasiekti;

- (42) šia direktyva gerbiama pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Visų pirma pasiūlyme paisoma laisvės užsiimti verslu, kaip nustatyta Chartijos 16 straipsnyje, drauge Sąjungoje užtikrinant aukšto lygio vartotojų apsaugą, kaip nustatyta Chartijos 38 straipsnyje;
- (43) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės pagrindais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas mano, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I skyrius

Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis *Dalykas*

Direktyva siekiama prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo ir užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą suderinant tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų aspektus, susijusius su keliautojų ir pardavėjų sudarytomis sutartimis dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių.

2 straipsnis *Taikymo sritis*

- 1. Direktyva (išskyrus 17 straipsnį) taikoma kelionės paslaugų paketams, kuriuos pardavėjai parduoda ar siūlo įsigyti keliautojams, ir (išskyrus 4–14 straipsnius, 18 straipsnį ir 21 straipsnio 1 dalį) kelionės paslaugų rinkiniams.
- 2. Ši direktyva netaikoma:
 - (a) kelionės paslaugų paketams ir rinkiniams, pagal kuriuos paslaugos teikiamos trumpiau nei 24 valandas, išskyrus atvejus, kai įtraukiama nakvynė;
 - (b) papildomoms sutartims, kuriomis reglamentuojamos finansinės paslaugos;
 - (c) paketams, įsigytiems pagal keliautojų darbdavių ir pardavėjų, kurių specializacija – dalykinių kelionių paslaugos, bendrąsias sutartis;
 - (d) paketams, kuriuos sudaro ne daugiau kaip viena kelionės paslauga, kaip nustatyta 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose, drauge su kelionės paslauga, kaip nustatyta 3 straipsnio 1 dalies d punkte, jei ši paslauga nesudaro nemenkos paketo dalies; arba
 - (e) pavienėms atskiros kelionės paslaugos sutartims.

3 straipsnis Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (1) kelionės paslaugos – tai:
 - (a) keleivių vežimas,
 - (b) apgyvendinimas, išskyrus apgyvendinimą nuolatinio gyvenimo tikslais,
 - (c) automobilio nuoma,
 - (d) bet kokia kita turizmo paslauga, nesusijusi su keleivių vežimu, apgyvendinimu ar automobilio nuoma;
- (2) paketas – bent dviejų skirtingų tipų kelionės paslaugų, teikiamų tos pačios kelionės ar atostogų metu, derinys:
 - (a) jei tos paslaugos sujungiamos vieno pardavėjo, be kita ko, atsižvelgiant į keliautojo prašymą ar jo pasirinkimą, iki sutarties dėl visų paslaugų teikimo sudarymo arba
 - (b) jei nepriklausomai nuo to, ar su pavieniais kelionės paslaugų teikėjais pasirašomos atskiros sutartys, šios paslaugos:
 - i) įsigyjamos vienoje pardavimo vietoje atliekant tą patį užsakymą,
 - ii) siūlomos ar parduodamos už bendrą ar galutinę kainą,
 - iii) reklamuojamos ar parduodamos vadinant terminu „paketas“ ar kitu panašiu terminu,
 - iv) jungiamos sudarius sutartį, kuria pardavėjas suteikia teisę keliautojui rinktis iš įvairių kelionės paslaugų, arba
 - v) įsigyjamos iš pavienių pardavėjų jiems naudojantis susietosiomis internetinio užsakymo sistemomis, o keliautojo vardas ir pavardė ar kiti duomenys, reikalingi užsakymo sandoriui atlikti, perduodami pardavėjų vieni kitiems ne vėliau kaip iki pirmosios paslaugos užsakymo patvirtinimo;
- (3) kelionės paslaugų paketo sutartis – sutartis, kuria reglamentuojamas visas paketas arba, jei paketą sudarančios paslaugos teikiamos pagal skirtingas sutartis, visos sutartys, kuriomis reglamentuojamos paketą sudarančios paslaugos;
- (4) paketo pradžia – paketo paslaugų teikimo pradžia;
- (5) kelionės paslaugų rinkinys – bent dviejų skirtingų kelionės paslaugų, teikiamų tos pačios kelionės ar atostogų metu, derinys, kuris nėra paketas ir dėl kurio sudaromos atskiros sutartys su atskirais kelionės paslaugų teikėjais, jei tas paslaugas padeda suderinti agentas:
 - (a) remdamasis atskirais užsakymais, pateiktais organizuojant tą pačią kelionę ar vienoje pardavimo vietoje, arba
 - (b) naudodamasis susietosiomis internetinio užsakymo sistemomis tikslingai padėdamas įsigyti papildomų kelionės paslaugų iš kito pardavėjo ne vėliau kaip iki pirmosios paslaugos užsakymo patvirtinimo;
- (6) keliautojas – asmuo, ketinantis sudaryti sutartį, numatytą šioje direktyvoje, ar turintis teisę keliauti pagal tokią sutartį, įskaitant verslo reikalais keliaujančius asmenis, jeigu

jų kelionė įsigyta ne pagal bendrąsias sutartis, sudarytas su įmonėmis, kurių specializacija – dalykinių kelionių paslaugos;

- (7) pardavėjas – asmuo, kuris veikia siekdamas su jo komercine veikla, verslu, amatu ar profesija susijusių tikslų;
- (8) organizatorius – pardavėjas, formuojantis ir parduodantis arba siūlantis kelionės paslaugų paketus tiesiogiai arba naudodamasis kito pardavėjo paslaugomis arba drauge su kitu pardavėju; jeigu bet kurį iš 2 dalies b punkte nurodytų kriterijų atitinka daugiau nei vienas pardavėjas, visi jie laikomi organizatoriais, nebent organizatoriumi paskiriamas vienas iš jų ir keliautojas būtų apie tai tinkamai informuojamas;
- (9) agentas – pardavėjas, kuris nėra organizatorius ir kuris:
 - (a) parduoda ar siūlo įsigyti kelionės paslaugų paketus arba
 - (b) padeda įsigyti kelionės paslaugų, sudarančių kelionės paslaugų rinkinį, padėdamas keliautojams sudaryti atskiras kelionės paslaugų sutartis su atskirais paslaugų teikėjais;
- (10) patvarioji laikmena – priemonė, kurioje keliautojas ar pardavėjas gali laikyti asmeniškai jam skirtą informaciją taip, kad ji tam tikrą pageidaujamą laiką būtų prieinama ir kad ją būtų galima atgaminti nepakitusia;
- (11) neišvengiamos ir nepaprastos aplinkybės – aplinkybės, kurių pardavėjas negali valdyti ir kurių pasekmių nebūtų buvę galima išvengti, net jei būtų imtasi visų pagrįstų priemonių;
- (12) nepakankama atitiktis – nepakankamas ar netinkamas paketą sudarančių kelionės paslaugų teikimas.

II skyrius

Prievolė teikti informaciją ir kelionės paslaugų paketo sutarties turinys

4 straipsnis

Ikisutartinė informacija

1. Valstybės narės užtikrina, kad prieš keliautojui prisiimant bet kokius kelionės paslaugų paketo sutarties ar atitinkamo pasiūlymo įsipareigojimus, organizatorius ir agentas (tais atvejais, kai paketą parduoda būtent jis) pateiktų keliautojui toliau nurodytą informaciją, susijusią su atitinkamu paketu:
 - (a) svarbiausi kelionės paslaugų ypatumai:
 - i) kelionės paskirties vieta (-os), maršrutas ir buvimo laikotarpis, nurodant datas;
 - ii) transporto priemonė, jos charakteristika ir kategorija, išvykimo ir grįžimo vieta, data ir laikas arba – tais atvejais, kai tikslus laikas dar nenustatytas – apytikslis laikas, sustojimo tarpinėse stotelėse trukmė ir vieta bei transporto jungtys;
 - iii) apgyvendinimo vieta, ypatumai ir kategorija;
 - iv) maitinimo paslaugos ir, jei tokios yra, jų planas;

- v) apsilankymai, ekskursijos ar kitos paslaugos, įtrauktos į bendrą sutartą paketo kainą;
 - vi) kalba (-os), kurios bus vartojamos, ir
 - vii) kelionės ar atostogų pritaikymas žmonėms su judėjimo negalia;
- (b) organizatoriaus ir, prireikus, agento įmonės pavadinimas, adresas, telefono numeriai ir e. pašto adresas;
 - (c) bendra paketo kaina, įskaičiuojant visus mokesčius ir, prireikus, papildomas įmokas, rinkliavas ir kitas išlaidas, arba – tais atvejais, kai šios išlaidos dėl pagrįstų priežasčių negali būti apskaičiuotos iš anksto – informacija, kad keliautojui gali tekti padengti tokias papildomas išlaidas;
 - (d) mokėjimo tvarka ir, prireikus, keliautojo mokėtinų įmokos ar suteiktinų kitų finansinių garantijų reikalavimai ir sąlygos;
 - (e) minimalus dalyvių skaičius, kurio reikia, kad būtų galima įgyvendinti paketą, ir ne trumpesnis nei 20 dienų iki paketo pradžios terminas, iki kurio galima atšaukti kelionę, jei nesusidarytų minimalus dalyvių skaičius;
 - (f) bendro pobūdžio informacija apie paso ir vizos reikalavimus, įskaitant apytikrą vizos išdavimo atitinkamos valstybės narės piliečiams proceso trukmę, ir informacija apie sveikatos klausimus;
 - (g) patvirtinimas, kad siūlomos paslaugos sudaro paketą, kaip nustatyta šioje direktyvoje.
2. 1 dalyje nurodyta informacija pateikiama aiškiai ir nedviprasmiškai.

5 straipsnis

Ikisutartinės informacijos privalomasis pobūdis ir sutarties sudarymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad organizatorius nepakeistų keliautojui teikiamos 4 straipsnio 1 dalies a, c, d, e ir g punktuose nurodytos informacijos, išskyrus atvejus, kai organizatorius pasilieka teisę keisti šią informaciją bei aiškiai ir nedviprasmiškai informuoja keliautoją apie šiuos pokyčius prieš sudarant sutartį.
2. Jei informacija apie papildomas įmokas, rinkliavas ir kitas išlaidas, kaip nurodyta 4 straipsnio 1 dalies c punkte, prieš sudarant sutartį nėra pateikiama, keliautojas jų padengti neprivalo.
3. Sudarant sutartį ar iš karto ją sudarius organizatorius pateikia keliautojui sutarties kopiją ar sutarties patvirtinimo dokumentą patvariojoje laikmenoje.

6 straipsnis

Kelionės paslaugų paketo sutarties turinys ir dokumentai, pateiktini iki paketo pradžios

1. Valstybės narės užtikrina, kad kelionės paslaugų paketo sutartys būtų parengtos aiškiai ir suprantama kalba ir būtų įskaitomos.
2. Sutartyje ar sutarties patvirtinimo dokumente pateikiama visa 4 straipsnyje nurodyta informacija. Be to, pateikiama tokia papildoma informacija:
 - (a) specialūs keliautojo reikalavimai, kuriuos organizatorius sutiko patenkinti;
 - (b) informacija, kad organizatorius:
 - i) atsako už tinkamą visų įtrauktų kelionės paslaugų suteikimą;

- ii) privalo teikti pagalbą keliautojui, kuriam kyla problemų, kaip nustatyta 14 straipsnyje;
 - iii) privalo pasirūpinti apsauga nemokumo atveju, kad užtikrintų pinigų grąžinimą ir repatriaciją, kaip nustatyta 15 straipsnyje, taip pat apsaugą nemokumo atveju užtikrinančio subjekto pavadinimas bei kontaktiniai duomenys, įskaitant subjekto adresą;
- (c) informacijos centro, kuriam keliautojas gali teikti skundą dėl neatitikties, kurią nustato vietoje, kontaktiniai duomenys;
 - (d) organizatoriaus vietos atstovo ar informacijos centro, į kurį gali kreiptis keliautojas, kuriam kyla problemų, pavadinimas, adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas, arba, jei tokio atstovo ar informacijos centro nėra, skubios pagalbos telefono numeris ar kiti būdai susisiekti su organizatoriumi;
 - (e) informacija, kad keliautojas gali nutraukti sutartį bet kada iki paketo pradžios sumokėdamas atitinkamą kompensaciją arba pagrįsto dydžio standartinę sutarties nutraukimo mokestį, jei tokie mokesčiai numatyti, pagal 10 straipsnio 1 dalį;
 - (f) jeigu kelionės paslaugų paketu, į kurį įeina apgyvendinimo paslauga, naudojasi nepilnametis, informacija, kuri leistų tiesiogiai susisiekti su nepilnamečiu ar atsakingu asmeniu jo buvimo vietoje;
 - (g) informacija apie esamus alternatyvaus bei elektroninio ginčų sprendimo mechanizmus.
3. 2 dalyje nurodyta informacija pateikiama aiškiai ir nedviprasmiškai.
4. Likus pakankamai laiko iki paketo pradžios organizatorius pateikia keliautojui būtinus kvitus, čekius ar bilietus bei informaciją apie tikslų išvykimo laiką, tarpines stoteles, transporto jungtis ir atvykimą.

III skyrius

Sutarties keitimas iki paketo pradžios

7 straipsnis

Sutarties perdavimas kitam keliautojui

1. Valstybės narės užtikrina, kad keliautojui būtų suteikta galimybė perduoti sutartį kitam asmeniui, kuris tenkina visas sutarčiai taikomas sąlygas, jeigu tas keliautojas iki paketo pradžios deramai praneša apie tai organizatoriui patvariojoje laikmenoje.
2. Sutarties perdavėjas ir sutarties gavėjas solidariai atsako už kainos likučio ir visų papildomų įmokų, rinkliavų ir kitų su tokiu perdavimu susijusių išlaidų sumokėjimą. Šios išlaidos turi būti pagrįsto dydžio ir bet koku atveju negali viršyti organizatoriaus patirtų faktinių išlaidų.

8 straipsnis

Kainos keitimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kaina nebūtų keičiama, nebent sutartyje būtų aiškiai numatyta galimybė padidinti kainą ir nustatyta prievolė organizatoriui tokiu pačiu mastu sumažinti kainą, kai tą tiesiogiai lemia tokie pokyčiai kaip:
 - (a) keleivių vežimui reikalingo kuro kaina,

- (b) su įtrauktomis kelionės paslaugomis susijusių mokesčių ar rinkliavų, mokėtinų trečiosioms šalims, kurios teikiant paketo paslaugas tiesiogiai nedalyvauja, įskaitant turizmo mokesčius, nutūpimo rinkliavas, išvykstančio ar atvykstančio keleivio rinkliavas uostuose ir oro uostuose, dydis, arba
 - (c) valiutos keitimo kursas, taikomas konkrečiam paketui.
- 2. 1 dalyje nurodytas kainos padidinimas negali viršyti 10 proc. paketo kainos.
 - 3. 1 dalyje nurodytas kainos padidinimas galioja tik tuo atveju, jei organizatorius apie jį praneša keliautojui pateikdamas patvariojoje laikmenoje paaiškinimą ir skaičiavimus iki paketo pradžios likus ne mažiau kaip 20 dienų.

9 straipsnis *Sutarties sąlygų keitimas*

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad iki paketo pradžios organizatorius negalėtų vienašališkai keisti sutarties sąlygų, išskyrus kainą, nebent:
 - (a) organizatorius pasilieka tokią teisę sutartyje,
 - (b) pakeitimai yra nereikšmingi ir
 - (c) organizatorius patvariojoje laikmenoje aiškiai ir nedviprasmiškai informuoja apie tai keliautoją.
- 2. Jeigu iki paketo pradžios organizatorius yra priverstas iš esmės pakeisti esminius kelionės paslaugų ypatumus, nustatytus 4 straipsnio 1 dalies a punkte, ar specialiuosius reikalavimus, nustatytus 6 straipsnio 2 dalies a punkte, jis nedelsdamas patvariojoje laikmenoje aiškiai ir nedviprasmiškai informuoja keliautoją apie:
 - (a) siūlomus pakeitimus ir
 - (b) galimybę keliautojui per nustatytą pagrįstą laikotarpį nutraukti sutartį nemokant baudos ir kad to nepadarius bus laikoma, kad keliautojas su siūlomais pakeitimais sutinka.
- 3. Jeigu dėl antroje dalyje nurodytų sutarties pakeitimų suprastėja paketo kokybė ar sumažėja jo kaina, keliautojui suteikiama teisė mokėti atitinkamai mažesnę kainą.
- 4. Jeigu vadovaujantis 2 dalies b punktu sutartis nutraukiama, organizatorius per 14 dienų nuo sutarties nutraukimo grąžina visas keliautojo sumokėtas sumas. Vadovaujantis 12 straipsniu tam tikrais atvejais keliautojui suteikiama teisė gauti kompensaciją.

10 straipsnis *Sutarties nutraukimas iki paketo pradžios*

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad keliautojas, sumokėjęs organizatoriui atitinkamą kompensaciją, galėtų nutraukti sutartį iki paketo pradžios. Sutartyje gali būti nustatyti pagrįsti standartiniai sutarties nutraukimo mokesčiai, kurių dydis priklauso nuo to, kada nutraukiama sutartis, kiek sumažėja įprastinės išlaidos ir kiek pajamų gaunama iš alternatyvaus kelionės paslaugų panaudojimo. Jei standartinių sutarties nutraukimo mokesčių nenustatyta, kompensacijos suma prilyginama paketo kainai, atėmus organizatoriaus nepatirtų išlaidų sumą.

2. Keliautojas turi teisę nutraukti sutartį iki paketo pradžios nemokėdamas kompensacijos, jeigu paskirties vietoje ar gretimuose regionuose atsiranda neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių, darančių didelį poveikį kelionės paslaugų paketui.
3. Organizatorius gali nutraukti sutartį nemokėdamas kompensacijos keliautojui, jeigu:
 - (a) paketą įsigijusių asmenų skaičius yra mažesnis nei sutartyje nurodytas minimalus skaičius ir jeigu organizatorius praneša keliautojui apie sutarties nutraukimą per sutartyje nurodytą laikotarpį ir ne vėliau nei likus 20 dienų iki paketo pradžios, arba
 - (b) dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių organizatorius negali vykdyti sutarties ir jis nedelsdamas iki paketo pradžios praneša keliautojui apie sutarties nutraukimą.
4. Nutraukus sutartį pagal 1, 2 ir 3 dalis, organizatorius per 14 dienų grąžina keliautojo sumokėtas sumas.

IV skyrius

Paketo paslaugų teikimas

11 straipsnis

Atsakomybė už paketo paslaugų teikimą

1. Valstybės narės užtikrina, kad organizatorius atsakytų už sutartyje numatytų kelionės paslaugų suteikimą, nepriklausomai nuo to, ar tas paslaugas teikia pats organizatorius, ar kiti paslaugų teikėjai.
2. Jeigu kuri nors iš šių paslaugų teikiama ne taip, kaip nustatyta sutartyje, organizatorius turi pašalinti tokią neatitiktį, nebent tai būtų laikoma neproporcinga priemone.
3. Jeigu nemenka dalis paslaugų negali būti suteiktos taip, kaip nustatyta sutartyje, organizatorius pasiūlo tinkamų alternatyvų keliautojui nepatiriant jokių išlaidų, kad būtų galima toliau teikti paketo paslaugas, taip pat tais atvejais, kai keliautojo sugrįžimo į išvykimo vietą paslauga nesuteikiama taip, kaip buvo numatyta.
4. Jeigu organizatorius neturi galimybių pasiūlyti tinkamų alternatyvų arba keliautojas su siūlomomis alternatyvomis nesutinka, nes jos nėra analogiškos sutartyje nustatytoms paslaugoms, organizatorius, jei į paketą įtraukta keleivių vežimo paslauga, užtikrina keliautojui nemokamą jo sugrąžinimo lygiaverčiu transportu į išvykimo vietą ar vežimo į kitą vietą, su kuria keliautojas sutinka, paslaugą, ir, prireikus, išmoka keliautojui kompensaciją, kaip nustatyta 12 straipsnyje.
5. Kai dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių neįmanoma užtikrinti keliautojo grįžimo numatytu laiku, organizatorius dėl užsitęsusio buvimo privalo padengti ne didesnes kaip 100 EUR per dieną ir trijų nakvynių vienam keliautojui išlaidas.
6. 5 dalyje nustatytas išlaidų apribojimas netaikomas asmenims su judėjimo negalia, kaip nustatyta 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių asmenų ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru²⁸, ir juos lydintiems asmenims, nėščiosioms, be suaugusiųjų vykstantiems vaikams, taip pat asmenims, kuriems reikia specialios medicininės pagalbos, su

²⁸ OL L 204, 2006 7 26, p. 1.

sąlyga, kad organizatoriui apie specialias jų reikmes pranešta iki paketo pradžios likus ne mažiau kaip 48 valandoms. Organizatorius negali remtis neišvengiamomis ir nepaprastomis aplinkybėmis, kad apribotą 5 dalyje nurodytas išlaidas, jei atitinkamas transporto paslaugų teikėjas pagal taikomus Sąjungos teisės aktus negali remtis tokiomis aplinkybėmis.

7. Jei dėl alternatyvų suprastėja paketo kokybė ar sumažėja jo kaina, keliautojui suteikiama teisė mokėti mažesnę kainą ir, prireikus, turi būti atlyginama jo patirta žala, kaip nustatyta 12 straipsnyje.

12 straipsnis

Kainos sumažinimas ir žalos atlyginimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad keliautojui būtų suteikta teisė mokėti atitinkamai mažesnę kainą:
 - (a) atsižvelgiant į bet kokį laikotarpį, per kurį neužtikrinta atitiktis sutarčiai, arba
 - (b) kai dėl pasiūlytų alternatyvų, kaip nustatyta 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse, suprastėja paketo kokybė ar sumažėja jo kaina.
2. Keliautojui suteikiama teisė gauti organizatoriaus kompensaciją už bet kokią žalą, įskaitant neturtinę, kurią jis patiria dėl neatitikties sutarčiai.
3. Keliautojui nesuteikiama teisė mokėti mažesnę kainą ir (arba) gauti kompensaciją už patirtą žalą, jeigu:
 - (a) organizatorius įrodo, kad neatitiktis sutarčiai:
 - i) atsirado dėl paties keliautojo kaltės,
 - ii) atsirado dėl trečiosios šalies, nesusijusios su sutartyje numatytais paslaugomis, kaltės, todėl nebuvo įmanoma jos numatyti arba išvengti, arba
 - iii) atsirado dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių arba
 - (b) keliautojas nedelsdamas nepraneša organizatoriui apie vietoje nustatytą neatitiktį sutarčiai, jeigu reikalavimas pateikti tokią informaciją buvo aiškiai ir akivaizdžiai nustatytas sutartyje ir yra pagrįstas, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes.
4. Jeigu Sąjungos taikomomis tarptautinėmis konvencijomis yra ribojamas paslaugos, kuri yra paslaugų paketo dalis, teikėjų mokėtinos kompensacijos dydis ar sąlygos, tokie patys apribojimai taikomi ir organizatoriui. Jeigu paslaugos teikėjo mokėtinos kompensacijos dydis ribojamas tarptautinėmis konvencijomis, kurių Sąjunga neprivalo laikytis, valstybės narės gali atitinkamai apriboti organizatoriaus mokėtiną kompensaciją. Kitais atvejais organizatoriaus mokėtina kompensacija gali būti apribojama sutartimi, tačiau šis apribojimas negali būti taikomas kūno sužalojimo ar tyčinės žalos bei didelio aplaidumo atvejais ir kai kompensacija yra mažiau nei tris kartus didesnė už visą paketo kainą.
5. Bet kokia pagal šią direktyvą nustatyta teisė gauti kompensaciją ar mokėti mažesnę kainą neturėtų daryti poveikio keliautojų teisėms pagal Reglamentą (EB) Nr. 261/2004²⁹, Reglamentą (EB) Nr. 1371/2007³⁰, Reglamentą (ES)

²⁹ OL L 46, 2004 2 17, p. 1.

³⁰ OL L 315, 2007 12 3, p. 14.

Nr. 1177/2010³¹ ir Reglamentą (ES) Nr. 181/2011³². Keliautojai turi teisę pareikšti pretenzijas pagal šią direktyvą ir pagal minėtus reglamentus, tačiau remdamiesi tais pačiais faktais negali „sumuoti“ teisių pagal skirtingus teisės aktus, jeigu toms teisėmis ginami tie patys interesai ar siekiama tokių pačių tikslų.

6. Pretenzijų pagal šį straipsnį pateikimo senaties terminas – bent vieneri metai.

13 straipsnis

Galimybė susisiekti su organizatoriumi per agentą

Valstybės narės užtikrina, kad keliautojai su paketo paslaugų teikimu susijusius pranešimus, skundus ar pretenzijas galėtų perduoti tiesiogiai agentui, per kurį paketas įsigytas. Agentas nedelsdamas perduoda šiuos pranešimus, skundus ar pretenzijas organizatoriui. Siekiant laikytis nustatytų pateikimo ar senaties terminų, tokių pranešimų pateikimas agentui prilygsta jų pateikimui organizatoriui.

14 straipsnis

Prievolė teikti pagalbą

Valstybės narės užtikrina, kad organizatorius keliautojui, kuriam kyla problemų, suteiktų skubią pagalbą, visų pirma:

- (a) suteiktų reikiamos informacijos apie sveikatos priežiūros paslaugas, vietos valdžios institucijas ir konsulinę pagalbą, ir
- (b) padėtų keliautojui pasinaudoti nuotoliniu ryšiu ir kelionės paslaugų alternatyvomis.

Organizatoriui turi būti suteikiama galimybė imti mokestį už pagalbą, kurios prireikė dėl keliautojo aplaidumo ar tyčinių veiksmų.

V SKYRIUS

Apsauga nemokumo atveju

15 straipsnis

Apsaugos nemokumo atveju veiksmingumas ir aprėptis

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje įsisteigę organizatoriai ir agentai, padedantys įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, pateiktų keliautojų sumokėtų sumų veiksmingo bei skubaus grąžinimo ir, jei įtraukta ir keleivių vežimo paslauga, skubios ir veiksmingos tų asmenų repatriacijos nemokumo atveju garantą.
2. 1 dalyje nustatyta apsauga nemokumo atveju grindžiama faktine finansine atitinkamo pardavėjo veiklos rizika. Tokia apsauga suteikiama visiems keliautojams, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos, išvykimo vietos bei kelionės paslaugų paketo ar rinkinio įsigijimo vietos.

16 straipsnis

Abipusis apsaugos nemokumo atveju pripažinimas ir administracinis bendradarbiavimas

1. Valstybės narės pripažįsta, kad nacionalinių taisyklių, kuriomis perkeliamas 15 straipsnis, reikalavimus atitinka bet kokia apsauga nemokumo atveju, kurią

³¹ OL L 334, 2010 2 17, p. 1.

³² OL L 55, 2011 2 28, p. 1.

organizatorius ar agentas, padedantis įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, užtikrina vadovaudamasis savo įsisteigimo valstybės narės taisyklėmis, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos 15 straipsnio nuostatos.

2. Valstybės narės įsteigia centralizuotus informacijos centrus, kad būtų lengviau plėtoti administracinį bendradarbiavimą ir prižiūrėti skirtingose valstybėse narėse veikiančius organizatorius ir agentus, padedančius įsigyti kelionės paslaugų rinkinius. Jos pateikia šių informacijos centrų kontaktinius duomenis visoms kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.
3. Centralizuoti informacijos centrai teikia vieni kitiems visą būtiną informaciją apie nacionalines apsaugos nemokumo atveju sistemas ir nurodo organizacijos (-ų), užtikrinančios (-ių) konkretaus jų teritorijoje įsisteigusio pardavėjo apsaugą nemokumo atveju, pavadinimą (-us). Šie centrai suteikia vienas kitam prieigą prie organizatorių ir agentų, padedančių įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, kurie vykdo savo prievolę užtikrinti apsaugą nemokumo atveju, sąrašų.
4. Jei valstybei narei kyla abejonių dėl kitoje valstybėje narėje įsisteigusių ir jų teritorijoje veikiančių organizatorių ir agentų, padedančių įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, užtikrinamos apsaugos nemokumo atveju, ji gali prašyti įsisteigimo valstybės narės paaiškinimo. Valstybės narės į kitų valstybių narių prašymus atsiliepia per 15 darbo dienų nuo tų prašymų gavimo dienos.

VI skyrius

Kelionės paslaugų rinkiniai

17 straipsnis

Kelionės paslaugų rinkinių informacijos reikalavimai

Valstybės narės užtikrina, kad prieš keliautojui prisiimant bet kokius kelionės paslaugų rinkinio sutarties ar atitinkamo pasiūlymo įsipareigojimus, pardavėjas, padedantis įsigyti kelionės paslaugų rinkinius, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodytų, kad:

a) už tinkamą savo sutartinių įsipareigojimų vykdymą pavieniui atsako atskiri paslaugų teikėjai, ir

(b) keliautojui nebus suteiktos teisės, pagal šią direktyvą suteikiamos tik kelionės paslaugų paketus įsigyjančiam keliautojui, tačiau bus suteikiama teisė susigrąžinti iš anksto sumokėtas sumas ir tuo atveju, jei įtraukta ir keleivių vežimo paslauga, teisė į repatriaciją agento ar bet kurio kito paslaugos teikėjo nemokumo atveju.

VII skyrius

Bendrosios nuostatos

18 straipsnis

Ypatingos agentų prievolės, kai organizatorius yra įsisteigęs už EEE ribų

Kai organizatorius yra įsisteigęs už EEE ribų, valstybėje narėje įsisteigusiam agentui nustatomos tokios pačios prievolės, kaip IV ir V skyriuose nustatytos prievolės organizatoriams, išskyrus atvejus, kai agentas įrodo, kad organizatorius atitinka IV ir V skyrių reikalavimus.

19 straipsnis
Atsakomybė už užsakymo klaidas

Valstybės narės užtikrina, kad agentas, kuris sutiko padėti užsakyti kelionės paslaugų paketą ar rinkinį arba kuris padeda įsigyti šias paslaugas, atsakytų už bet kokiais užsakymo procese padarytas klaidas, išskyrus atvejus, kai tokios klaidos atsiranda dėl keliautojo kaltės ar dėl neišvengiamų ir nepaprastų aplinkybių.

20 straipsnis
Teisė į žalos atlyginimą

Tais atvejais, kai organizatorius arba, vadovaujantis 15 arba 18 straipsniu, agentas išmoka kompensaciją, sumažina kainą arba įvykdo kitas jam šia direktyva nustatytas prievolės, jokia šios direktyvos ar nacionalinės teisės nuostata negali būti aiškinama kaip apribojanti jo teisę reikalauti žalos atlyginimo iš bet kurios trečiosios šalies, dėl kurios veiklos atsirado būtinybė išmokėti kompensaciją, sumažinti kainą ar vykdyti kitas prievolės.

21 straipsnis
Privalomasis direktyvos pobūdis

1. Organizatoriaus deklaracija, kad jis veikia tik kaip kelionės paslaugos teikėjas, tarpininkas ar kitas pareigas einantis asmuo, ar kad paslaugų paketas, kaip nustatyta šioje direktyvoje, nėra laikomas paketu, neturi jo atleisti nuo šia direktyva organizatoriams nustatytų prievolių.
2. Keliautojas negali atsisakyti teisių, jam suteiktų nuostatomis, kuriomis ši direktyva perkelta į nacionalinę teisę.
3. Keliautojas neprivalo laikytis bet kokių sutartinių įsipareigojimų ar bet kokio keliautojo pareiškimo, kuriais tiesiogiai ar netiesiogiai atsisakoma šia direktyva keliautojui suteiktų teisių arba jos apribojamos arba kuriais siekiama išvengti šios direktyvos taikymo.

22 straipsnis
Vykdymas

Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų ir veiksmingų priemonių atitiktčiai šiai direktyvai užtikrinti.

23 straipsnis
Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, kurias vykdymo užtikrinimo įstaigos gali taikyti pardavėjams už į nacionalinę teisę perkeltos šios direktyvos nuostatų pažeidimus, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų taikomos. Sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios.

24 straipsnis
Komisijos ataskaitos ir peržiūra

Iki [5 metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo] Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą. Prireikus, prie ataskaitos

pridedami teisėkūros pasiūlymai, kuriais siekiama suderinti šią direktyvą su pokyčiais keliautojų teisių apsaugos srityje.

25 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyvos 2011/83/ES pakeitimai

1. Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 priedo 5 dalis pakeičiama taip:
„5. [priėmimo data] Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [ši direktyva] dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių, kuria keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 bei Direktyva 2011/83/ES ir panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB (OL [...]).“
2. Direktyvos 2011/83/ES 3 straipsnio 3 dalies g punktas pakeičiamas taip:
„g) dėl kelionės paslaugų paketų, kaip nustatyta [priėmimo data] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [...] dėl kelionės paslaugų paketų ir rinkinių, kuria keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 bei Direktyva 2011/83/ES ir panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB (OL [...]) 3 straipsnio 2 dalyje“, išskyrus 8 straipsnio 2 dalį, 19 straipsnį, 21 straipsnį ir 22 straipsnį.

VIII skyrius

Baigiamosios nuostatos

26 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 90/314/EB panaikinama nuo [18 mėnesių po šio direktyvos įsigaliojimo].

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal šios direktyvos I priede pateiktą lentelę.

27 straipsnis

Perkėlimas

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [18 mėnesių po šio direktyvos įsigaliojimo] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.
2. Tas nuostatas jos taiko nuo [18 mėnesių po šio direktyvos įsigaliojimo].
3. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
4. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

28 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja [dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*].

29 straipsnis
Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS³³

1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvos 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų straipsnių numeravimas	Šios direktyvos straipsnių numeravimas
1 straipsnis	1 straipsnis (iš dalies pakeistas)
2 straipsnio 1 dalis	3 straipsnio 2 dalis (iš dalies pakeista) ir 2 straipsnio 2 dalies a punktas
2 straipsnio 2 dalis	3 straipsnio 8 dalis (iš dalies pakeista)
2 straipsnio 3 dalis	3 straipsnio 9 dalis (iš dalies pakeista)
2 straipsnio 4 dalis	3 straipsnio 6 dalis (iš dalies pakeista)
2 straipsnio 5 dalis	3 straipsnio 3 dalis (iš dalies pakeista)
3 straipsnio 1 dalis	Išbraukta
3 straipsnio 2 dalis	Išbraukta, tačiau svarbiausios nuostatos įtrauktos į 4 ir 5 straipsnius (iš dalies pakeistus)
4 straipsnio 1 dalis	4 straipsnio 1 dalis (iš dalies pakeista), 6 straipsnio 2 dalis (iš dalies pakeista) ir 6 straipsnio 4 dalis (iš dalies pakeista)
4 straipsnio 1 dalies b punkto iv papunktis	Išbraukta
4 straipsnio 2 dalies a punktas	6 straipsnio 2 dalis (iš dalies pakeista)
4 straipsnio 2 dalies b punktas	5 straipsnio 3 dalis (iš dalies pakeista) ir 6 straipsnio 1 ir 3 dalys (iš dalies pakeistos)
4 straipsnio 2 dalies c punktas	Išbraukta
4 straipsnio 3 dalis	7 straipsnis (iš dalies pakeistas)
4 straipsnio 4 dalis	8 straipsnis (iš dalies pakeistas)
4 straipsnio 5 dalis	9 straipsnio 2 dalis (iš dalies pakeista)
4 straipsnio 6 dalis	9 straipsnio 3 ir 4 dalys (iš dalies pakeistos) ir 10

³³

Sąrašas pateikiamas tik informacijos tikslais. Jei nurodoma, kad į sąrašą įtraukti šios direktyvos straipsniai atitinka tam tikrą Direktyvos 90/314/EEB straipsnį, tai reiškia, kad bent viena Direktyvos 90/314/EEB nurodyto straipsnio nuostata yra perkelta į šią direktyvą, tačiau nebūtinai taip pat suformuluota.

	straipsnio 3 ir 4 dalys (iš dalies pakeistos)
4 straipsnio 7 dalis	11 straipsnio 3, 4 ir 7 dalys (iš dalies pakeistos)
5 straipsnio 1 dalis	11 straipsnio 1 dalis (iš dalies pakeista)
5 straipsnio 2 dalis	12 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys (iš dalies pakeistos) ir 14 straipsnis (iš dalies pakeistas)
5 straipsnio 3 dalis	21 straipsnio 3 dalis (iš dalies pakeista)
5 straipsnio 4 dalis	6 straipsnio 2 dalies c punktas (iš dalies pakeistas) ir 12 straipsnio 3 dalies b punktas (iš dalies pakeistas)
6 straipsnis	11 straipsnio 2 dalis (iš dalies pakeista)
7 straipsnis	15 straipsnis (iš dalies pakeistas) ir 16 straipsnis (iš dalies pakeistas)
8 straipsnis	Išbraukta
9 straipsnio 1 dalis	27 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys (iš dalies pakeistos)
9 straipsnio 2 dalis	27 straipsnio 4 dalis (iš dalies pakeista)
10 straipsnis	29 straipsnis

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

- 1.1 Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas
- 1.2 Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje
- 1.3 Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis
- 1.4 Tikslai
- 1.5 Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas
- 1.6 Trukmė ir finansinis poveikis
- 1.7 Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)

2. VALDYMO PRIEMONĖS

- 2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės
- 2.2. Valdymo ir kontrolės sistema
- 2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

- 3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)
- 3.2. Numatomas poveikis išlaidoms
 - 3.2.1. *Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė*
 - 3.2.2. *Numatomas poveikis veiklos asignavimams*
 - 3.2.3. *Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams*
 - 3.2.4. *Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*
 - 3.2.5. *Trečiųjų šalių įnašai*
- 3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas peržiūrėti Direktyvą 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų.

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje³⁴

33 antraštinė dalis – Teisingumas

1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis

X Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone**

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus³⁵

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **esamos priemonės galiojimo pratęsimu**

☐ Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su priemone, perorientuota į naują priemonę

1.4. Tikslai

1.4.1. Komisijos daugiametis (-čiai) strateginis (-iai) tikslas (-ai), kurio (-ių) siekiama šiuo pasiūlymu (šia iniciatyva)

Garantuoti, kad asmenys, kaip vartotojai, ir įmonės vidaus rinkoje galėtų naudotis Sąjungos teisėje įtvirtintomis teisėmis ir taip užtikrinti naudojimąsi Europos teismine erdve.

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ir atitinkama VGV / VGB veikla

... konkretus tikslas

Supaprastinti tarpvalstybinę prekybą vidaus rinkoje ir padidinti vartotojų pasitikėjimą

Atitinkama VGV / VGB veikla

33.02

³⁴ VGV – veikla grindžiamas valdymas, VGB – veikla grindžiamas biudžeto sudarymas.

³⁵ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 49 straipsnio 6 dalies a arba b punkte.

1.4.3. *Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis*

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų turėti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

- užtikrinti konkurencingesnes ir sąžiningesnes sąlygas kelionių rinkoje veikiančioms įmonėms;
- padidinti tarpvalstybinę kelionės paslaugų paketų pasiūlą mažinant išlaidas ir šalinant tarpvalstybinės prekybos kelionės paslaugų paketais kliūtis;
- sumažinti vartotojų patiriamą žalą ir padidinti skaidrumą kelionės paslaugų derinius įsigyjantiems vartotojams.

1.4.4. *Rezultatų ir poveikio rodikliai*

Nurodyti pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo stebėjimo rodiklius.

- tarpvalstybinės prekybos kelionių paketais augimas;
- kelionių rinkoje veikiančių įmonių atitikties užtikrinimo išlaidų dydis;
- apsaugotų atostogaujančių vartotojų skaičiaus padidėjimas;
- su kelionėmis susijusių problemų patiriančių vartotojų skaičiaus sumažėjimas.

1.5. **Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas**

1.5.1. *Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai*

- paaiškinti ir modernizuoti keliautojų apsaugą tais atvejais, kai įsigijami tos pačios kelionės ar atostogų paslaugų rinkiniai, išplečiant peržiūrėtos direktyvos taikymo sritį, kad būtų įtraukti įvairių formų internetu įsigijami kelionės paslaugų paketai ir rinkiniai, ir drauge tikslingai išaiškinama apsauga, užtikrinama įprastinėse kelionių agentūrose užsakytomis paslaugoms. Taip padidės skaidrumas visiems rinkos dalyviams;
- užtikrinti, kad keliautojai būtų geriau informuoti apie įsigijamus kelionės produktus ir kad jiems būtų aiškiau, kokių priemonių imtis, jei ne viskas vyksta, kaip numatyta, taigi gerokai sumažinama jų patiriama žala;
- šalinti tarpvalstybines prekybos kliūtis ir mažinti tarpvalstybine prekyba pageidaujančių užsiimti pardavėjų patiriamas atitikties užtikrinimo išlaidas.

1.5.2. *Papildoma ES dalyvavimo nauda*

- Pasiūlymu mažinama vidaus rinkos fragmentacija, dėl kurios atsiranda tarpvalstybinės prekybos kliūčių ir iškraipoma konkurencija, taip pat didinama vartotojų apsauga, atsižvelgiant į pokyčius rinkoje.
- Šio tikslo valstybės narės pačios deramai pasiekti negali dėl nacionalinės teisės aktų skirtumų, kurie lemia vidaus rinkos kliūtis ir iškraipo konkurenciją. Jei valstybės narės atsižvelgtų į pokyčius rinkoje, šalintų reguliavimo spragas ir imtųsi derinti ES teisės aktus nekoordinuodamos savo veiklos, atsirastų dar didesnė vidaus rinkos fragmentacija, o padėtis dar labiau pablogėtų.

1.5.3. *Panašios patirties išvados*

- 1990 m. priėmus Kelionių paketų direktyvą, iš esmės prisidėta prie bendrosios rinkos kūrimo, padidintas konkurencingumas ir pagerinta bendra pasiūlos kokybė. Atnaujinta direktyva turėtų vartotojams ir įmonėms užtikrinti panašių privalumų.

- Panašių tikslų, kaip ir peržiūrima direktyva, siekiama Vartotojų teisių direktyva – sumažinti tarpvalstybinės prekybos kliūtis ir užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą. Direktyva visose valstybėse narėse vėliausiai gali būti pradėta taikyti 2014 m. birželio 13 d., todėl kol kas nėra galimybių mokytis iš patirties.

1.5.4. *Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis*

- Pasiūlymas dera su tikslu siekti aukšto lygio vartotojų apsaugos, nes jame nustatyta privalomų keliautojų apsaugos taisyklių, kurių privalo laikytis valstybės narės ir pardavėjai, ir taip mažinama vartotojų patiriama žala.
- Šiuo pasiūlymu papildomi dabartiniai ES teisės aktai, visų pirma Direktyva dėl nesąžiningų sutarčių sąlygų (1993/13/EEB), Direktyva dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos (2005/29/EB), Direktyva dėl vartotojų teisių (2011/83/ES), reglamentai ((EB) Nr. 2004/261, (EB) Nr. 1371/2007, (EB) Nr. 1177/2010 ir (EB) Nr. 181/2011), kuriais reglamentuojamos keleivių teisės, bei Direktyva 2000/31/EB dėl elektroninės prekybos ir Direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje.
- Be to, pasiūlymu papildomas Reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I) ir Reglamentas Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Briuselis I); visų pirma, juo nekeičiamos šių teisės aktų nuorodos į kelionės paslaugų paketus, kaip nustatyta sujungtose ETT bylose C-585/08 ir C-144/09 („Pammer“ ir „Alpenhof“).

1.6. Trukmė ir finansinis poveikis

☐ Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ribota

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]

– ☐ Finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM

X Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė neribota**

– - Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo n iki n+3,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)³⁶

X Komisijos vykdomas tiesioginis centralizuotas valdymas

☐ **Netiesioginis centralizuotas valdymas**, vykdymo užduotis perduodant:

– ☐ vykdomosioms įstaigoms

– ☐ Bendrijų įsteigtoms įstaigoms³⁷

– ☐ nacionalinėms viešojo sektoriaus arba viešąsias paslaugas teikiančioms įstaigoms

– ☐ asmenims, atsakingiems už konkrečių veiksmų vykdymą pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį ir nurodytiems atitinkamame pagrindiniame teisės akte, apibrėžtame Finansinio reglamento 49 straipsnyje

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ Decentralizuotas valdymas kartu su trečiosiomis šalimis

☐ Jungtinis valdymas kartu su tarptautinėmis organizacijomis (nurodyti)

Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

Pasiūlymui įgyvendinti daug lėšų veikiausiai neprireiks.
--

³⁶ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

³⁷ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 185 straipsnyje.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

- Praėjus penkeriems metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia jos taikymo ataskaitą. Prireikus, prie ataskaitos pridedami teisėkūros pasiūlymai, kuriais siekiama suderinti šią direktyvą su pokyčiais keliautojų teisių apsaugos srityje.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema

2.2.1. Nustatyta rizika

- Valstybių narių vėlavimas perkelti šią direktyvą.

2.2.2. Numatomas (-i) kontrolės metodas (-ai)

- Standartinės Komisijos kontrolės ir pažeidimų procedūros, susijusios su Direktyvos perkėlimu ir vykdymu.

2.2.3. Kontrolės priemonių taikymo išlaidos ir nauda ir galimas nesilaikymo lygis

- Standartinės išlaidos, susijusios su perkėlimo patikrinimu ir galimomis pažeidimo nagrinėjimo procedūromis.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones.

- Netaikoma

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Aprašymas.....]	DA / NDA (38)	ELPA šalių 39	šalių kandidačių 40	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 1 dalies aa punktą
	33.02.01 - Teisių apsaugos užtikrinimas ir galių piliečiams suteikimas	DA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Išlaidų kategorija.....]	DA / NDA	ELPA šalių	šalių kandidačių	trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 1 dalies aa punktą
	[XX.YY.YY.YY.]		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

³⁸ DA – diferencijuotieji asignavimai / NDA – nediferencijuotieji asignavimai.

³⁹ ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.

⁴⁰ Šalių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių šalių kandidačių.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

Atsižvelgiant į menkas administracinio pobūdžio išlaidas, šis priedas nepildomas. Direktyvos perkėlimo stebėsenai ir ataskaitos rengimui n+5 metais numatoma skirti vieno AD kategorijos pareigūno 20 proc. visos darbo dienos ekvivalento. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija:	Numeris 3	Teisingumas, saugumas ir piliečiai.....
---	--------------	---

JUST GD			Metai ⁴¹ 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	IŠ VISO
• Veiklos asignavimai										
Biudžeto eilutės numeris 33.02.01	Išipareigojimai		0	0	0	0	0	0,200	0	0,200
	Mokėjimai		0	0	0	0	0	0,200	0	0,200
IŠ VISO asignavimų JUST GD	Išipareigojimai							0,200		0,200
	Mokėjimai							0,200		0,200

Pagal pasiūlymo 24 straipsnį peržiūra vyks n+5 metais. Tikėtina, kad drauge su peržiūra bus užtikrinta išorės pagalba ar tyrimas.

⁴¹ N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	5	Administracinės išlaidos
--	----------	--------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai 2014	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	IŠ VISO
JUST GD									
• Žmogiškieji ištekliai		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO JUST GD	Asignavimai	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
---	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		Metai N ⁴²	Metai N+1	Metai N+2	Metai N+3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			IŠ VISO
IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 1–5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	Įsipareigojimai	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	Mokėjimai	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴²

N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai.

3.2.1. Numatomas poveikis veiklos asignavimams

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus			Metai 2014		Metai 2015		Metai 2016		Metai 2017		Metai 2018		Metai 2019		Metai 2020		IŠ VISO	
	REZULTATAI																	
	Tipas 43	Viduti nės išlaido s	Numeris	Išlaido s	Numeris	Išlaido s	Numeris	Išlaido s	Numeris	Išlaido s	Numeris	Išlaid os	Numeris	Išlaido s	Numeris	Išlaido s	Bendr as skaiči us	Iš viso išlaidų
1 KONKRETUS TIKSLAS ⁴⁴ Perkėlimo peržiūra																		
- Rezultatas											1	0,200					1	0,200
- Rezultatas																		
- Rezultatas																		
1 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
2 KONKRETUS TIKSLAS ...																		
- Rezultatas																		
2 konkretaus tikslo tarpinė suma																		
IŠ VISO IŠLAIDŲ											1	0,200					1	0,200

⁴³ Rezultatai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

⁴⁴ Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

3.2.2. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams

3.2.2.1. Suvestinė

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai 2104	Metai 2015	Metai 2016	Metai 2017	Metai 2018	Metai 2019	Metai 2020	IŠ VISO
--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------

Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Kitos administracinės išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ⁴⁵ KATEGORIJĄ								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

⁴⁵ Techninė ir (arba) administracinė pagalba bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								

IŠ VISO	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Administracinių asignavimų poreikiai bus tenkinami panaudojant GD asignavimus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų asignavimų, kurie atsakingam GD gali būti skiriami pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus

3.2.2.2. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai nenaudojami
- ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą nurodyti visos darbo dienos ekvivalento vienetais (arba ne smulkiau nei dešimtųjų tikslumu)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
33 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
XX 01 06 00 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)							
XX 01 01 02 (Delegacijos)							
XX 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Išorės personalas (visos darbo dienos ekvivalento vienetais (FTE))							
XX 01 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)							
XX 01 02 02 (CA, LA, SNE, INT ir JED delegacijose)							
XX 01 04 yy	- būstinėje						
	- delegacijose						
XX 01 05 02 (CA, SNE, INT – netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 02 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	Įprastinė priežiūros veikla siekiant įvertinti, ar valstybės narės laiku ir tinkamai perkelia teisės aktų nuostatas. n+5 m. rengiama ataskaita.
Išorės darbuotojai	Netaikoma

3.2.3. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

- X Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą
- ☐ Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą

Paišinti, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodyti atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.

- ☐ Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą⁴⁶

Paišinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

[...]

3.2.4. Trečiųjų šalių įnašai

- X Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo.
- Pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	Metai N	Metai N+1	Metai N+2	Metai N+3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
Iš VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

⁴⁶ Žr. Tarpinstitucinio susitarimo 19 ir 24 punktus.

3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

- X Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio įplaukoms
- ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - ☐ nuosaviems ištekliams
 - ☐ įvairioms įplaukoms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto įplaukų eilutė	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁴⁷						
		Metai N	Metai N+1	Metai N+2	Metai N+3	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
Straipsnis								

Įvairių asignuotųjų įplaukų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

[...]

Nurodyti poveikio įplaukoms apskaičiavimo metodą.

[...]

⁴⁷

Tradicioniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.